

L I E T U V I Ų

DIENOS

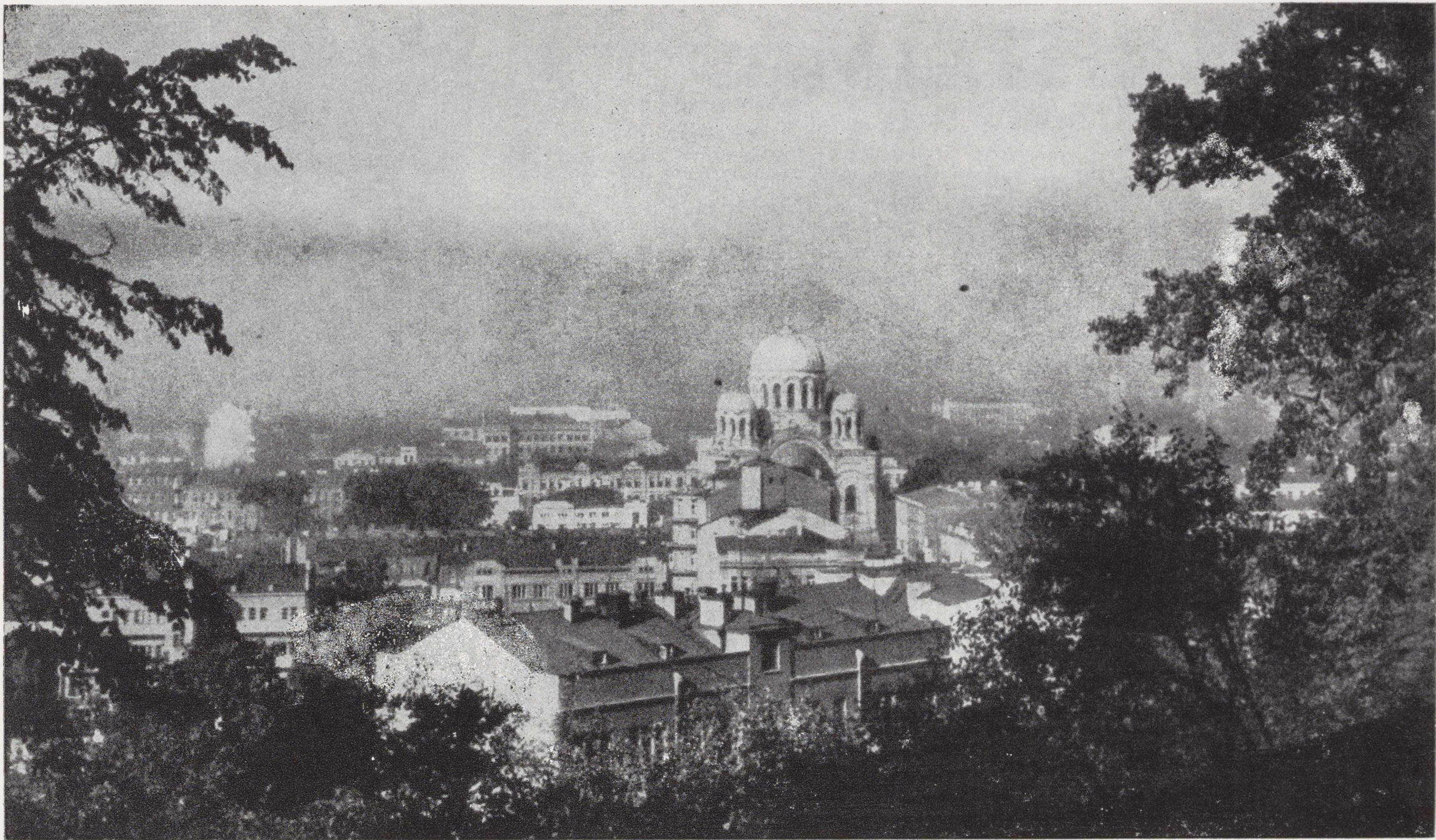

POETĖ KOTRYNA GRIGAITYTĖ

LITHUANIAN DAYS
OCTOBER 1981

1981 M. SPALIO MĖN.

*Esu sujaudinta ir nuoširdžiai dėkinga už
taip prasmingą man dovana.*

Kauno panorama. Kaune nepriklausomybės metais spietėsi visas Lietuvos kultūrinis gyvenimas, čia buvo leidžiama ir "Ateitis".

A panoramic view of Kaunas, center of the cultural life of Lithuania during its years of independence.

KUR AUGA IR BRĘSTA KŪRYBINIS JAUNIMAS

Spaudos darbininkų prieaugliu besirūpinant

Mūsų spaudos reikalai nėra labai džiuginantys. Jaunimui ieškant pelningesnių profesijų, maža kas testudijuoja žurnalistiką. O ir tie, kurie studijuoja ir vėliau tuo verčiasi, eina į amerikietiškąją spaudą, kur visai kitos perspektyvos. Lietuviškajai spaudai turim patys augintis žmones. Su literatais išeivijoje dar prasčiau. Kalbos barjeras sunkina jaunam žmogui įeiti į savąją literatūrą. Užtat bet kokie nauji užmojai, nauji mėginimai yra džiugūs ir sveikintini.

Tos mintys nejučomis kyla, sąryšį su vieno žurnalo, gimusio anais senais caro laikais, kai jaunimas mokėsi irgi ne savo gimtąja kalba, ir kai atsirado žmonių, noro ir jėgų leisti ir prirašyti lietuvišką jaunimo laikraštį. Beje, ir dabar aplink jį buriasi daug gražaus lietuviško jaunimo. Tai — "Ateitis", šiemet švenčianti savo 70 metų gyvavimo sukaktį. Įdomu pasekti jo pradžia ir io kelias.

"Ateitis" išėjo 1911 metais kaip Draugijos nemokamas priedas. "Draugijos" — literatūros, mokslo ir politikos žurnalo redaktorius buvo kun. A. Dambrauskas-Jakštas; jis pats tat buvo ir sumanytos "Ateities" leidėjas, o jos redaktoriu buvo Pranas Dovydaitis parašęs pagrindinį "Ateities" straipsnį "Trys pamatiniai klausimai", kuriais, berods ir dabar ateitininkai tebegrindžia savo veiklą. 1913 metais "Ateitis" atsiskyrė nuo savo gimdytojos ir per eilę metų išaugo į rimtą, apie save buriantį, prie savęs traukiantį jaunimą, paskutiniu laiku įgavusį modernios išvaizdos, žurnalą.

Pradžioje jos redaktoriais buvo, be minėto, Pr. Dovydaičio, E. Draugelis (dabar gyvenęs Brazilijoje), vėliau S. Dabušis, L. Bistras, J. Mičiulis ir kt.

Būdama pirmoje vietoje organizacijos ideologinio veido kūrėja ir minties reiškėja, "Ateitis" šalia to, yra daug vietos skyrusi savo pus-

lapiuose grožinei literatūrai. Tai, žinoma, priklausė nuo redaktoriaus polinkio. Joje savo kūrybinius bandymus išspausdino šimtai moksleivių ir studentų — jaunų autorių, iš kurių tarpo ne vienas iškilo į pirmaujančias mūsų literatūros gretas. Štai tik keletas vardų: Putinas, Faustas Kirša, Vincas Stonis, B. Buivydaitė, Juozas Stanislauskas-Žvainys, vėliau Juozas Paukštelis Aleksas Dičpetris, Juozas Grušas, A. Tyruolis, Pr. Naujokaitis, A. Maceina, A. Vaičiulaitis, S. Tamulaitis, dar vėliau — J. Aleksandravičius (atspaudęs savo pirmą eilėraštį "Gegutėlė"), Petras Juodelis, A. Miškinis, S. Neris; vėliau — Bern. Brazdžionis, K. Grigaitytė, J. Švabaitė, K. Bradūnas, L. Žitkevičius, E. Matuzevičius, V. Mačernis, P. Jurkus, H. Nagys, A. Nyka Niliūnas, V. Kazokas, Alė Rūta, J. Tininis... O jau už Lietuvos ribų "Ateitis" vėl patraukė daug naujų jaunų vardų, kaip V. Šlaitas, L. Sūtema, D. Sadūnaitė, V. Bogutaitė, M. Pakalniškytė, J. Milerytė ir kt.

"Ateityje" žengė savo pirmuosius redaktorių žingsnius Jonas Grinius, J. Ambrazevičius, A. Vaičiulaitis, A. Maceina, K. Bradūnas, V. Vardys (Zvirzdys), P. Jurkus, T. Žiūraitis, dr. K. Ambrazaitis, A. Sabalis ir kt.

"Ateities 70 metų sukakties žodžio ir muzikos vakaro" (rež. D. Lapinskas) pradžioje buvo įteiktos premijos žurnalo bendradarbiams — jauniems poetams, beletristams, žodžio ir foto korespondentams. Tai buvo tikra rašančio jaunimo manifestacija! Daugiau kaip 30 autorių, moksleivių ir studentų, buvo apdovanoti premijomis už atrinktus spausdintus (ir rankraščiuose) darbus. Redaktoriaus pastangos skatinti jaunimą rašto darbams jeigu ir nevisu šimtu procentų atneš literatūrinių vaisių, tačiau nemaža dalimi turės prisidėti prie lietuvių lakraštinių ugdymo ir papildymo retėjančių gretų, išaugusių dar nepriklausomoje Lietuvoje.

Vis į ateitį žiūrinčiam, 70 metų jubiliejaus sulaukusiam žurnalui, jo redakcijai ir augantiems bendradarbiams likime gerų ateisiančių brandos metų!

Poetė, laukianti dar vieno stebuklo:

KAD ŽEMĖ NESEIKĖTŲ LAIKO...

Pokalbis su Kotryna Grigaityte

1980 metų Lietuvių Rašytojų Draugijos grožinės literatūros premija paskirta Kotrynai Grigaitytei už jos poezijos rinkinį "Marių vėjui skambant". Vertinimo komisiją sudarė: Stasys Santvaras — pirmininkas, Paulius Jurkus — sekretorius, nariai: Nelė Mazalaitė, Leonardas Andriekus ir Vytautas Volertas.

Šia proga autorė maloniai sutiko pasikalbėti "visiems girdint".

— Miela poete Kotryna, po daugelio metų norėtus išgirsti šį tą apie anuos nepamirštamus brangius laikus, kada gimė pirmas Tavo poezijos rinkinys "Akys pro vėduoklę" ir bendrai apie tolimesnę kūrybos kelią. Turi nemažai savo poezijos gerbėjų. Į mėgiamus autorius skaitytojai norėtų pažvelgti kiek iš arčiau, kartu su biografinėmis žiniomis atskleidžiant ir savo privataus gyvenimo vieną kitą epizodą. Į mano paklausimus, ar tik užuominas, būk maloni atsiliepti taip nuoširdžiai, kaip visada esi gyvenime ir kūryboje.

— Malonus Algirdai, dėkoju už gražų sumanymą. Daug ką jau nusinėšė laikas. Tačiau šis tas dar liko. Žinau. Turi minty

mūsų tėviškes kaimynystėj, tuo pačiu abiejų šeimų draugystę. Iš savo buvusios jaunystės paliesiu tik šviesiąją pusę, liūdesio, skausmo ir ašarų dėmes pasilikdama tik sau šiuo principu: kai verki, verki vienas, kai juokies — pasaulis juokiasi su tavimi.

Grižtu... ten, iš kur išėjom. Grižtu prisilaikydama atramos tilto, kuris jungia praeitį su šia diena. Anuomet buvai mažas džentelmenas Algutis, dažnokai įsistebeilijęs į karvelių buveinę savo tėvų ūkyje, na, ir baisiai paslaugus "laiškanešys". O mudvi su Tavo sesute Janute, jau paauglės, pilnos nekaltų išdaigų ir... pirmosios meilės svajonių — ateities kruopščios "architektės". Mūsų tėviškių rubežiai susisiekė, bet ežeraitis ir durpynai pakalnėj neleido taip lengvai susieiti. O dang apie ką reikėdavo išsipasakoti, pasitarti, pasiguosti. Turbūt nepamiršai, Algirdai, kad abi Kaune turėjom po bernužėlį, kurie tarpusavy buvo net ir giminės. Šalia jų dar kiti draugai ir draugės Tavo abiejų sesučių. Vasaromis užplūdavo jaunimas, ypač jūsų tėviškę. Tas kelias iš Grigaičių sodybos į Kumečius, į Gustaičių beržų alėją buvo

netolimas ir mielas... Darbymetės laiku namuos padėdavau mamai, tad ir laiko pramogoms nevisada užtekdavo. Tokiais atvejais mudviem su Janute pagelbėdavai benešiodamas laiškus.

Tarp daugybės nuotykių iš anų dienų užsiliko dar keli, kuriuos ir prisiminsim. Kartą Janutė, atjojusi pas mus, pririšo Palmyrą netoli vartų po klevais. Mudviem užsišnekus, Palmyrai, matyt, nusibodo. Kai Tavo seselė norėjo grįžti atgal, terado ant tvoros tik kamanėlės ir kaprizingos trakėnės pėdas drėgnoj žemėj. Nejuokais išsigandom. Jūsų tėvelis jojimo arklius saugodavo kaip savo akį. Išmintos pasagos rodė, kad jos grįžta tuo pačiu keliu. Tad ir pasileidom tekinos beveik visus tris kilometrus. Iš beržų alėjos, prie pat sodybos, jos buvo pasukta į Širvintos paupio atolą. Laimei, tėvelis "ant lineikos" buvo išvažiavęs toli į laukus. Pasigavusios pabėgėlę, padėjom kur reikia. Žinojo apie tai tik ūkvedis, bet, šyptelėjęs, pridėjo pirštą prie ūso, atseit, tylėsiąs. Pats, nors visa tai matei, būdamas prie karvelių, bet mums buvo aišku, kad apie tai nieko "nežinai".

Kitą kartą toji pati Palmyra nuo kelio tyčia nušoko į kopūstus, kurie jau buvo susisukę į kietas galvas. Mat, sėdėjo ant jos ne Gražina, o jos draugė, šauni Kauno ponija, nelabai tepažįstanti jojimo meną. Vėliau ji skundėsi, kad parsivežusi iš sve-

Rašytoja Kotryna Grigaitytė su ilgamečiu Lietuvių Rašytojų Draugijos pirmininku poetu T. Leonardu Andriekum, OFM

Kotryna Grigaitis with the President of the Lithuanian Writers' Association, Rev. Leonardas Andriekus, OFM in Kennebunkport, Maine, 1977.

Kotryna Grigaitė ankstyboj jaunystėj su tėviškės bijūnais.

Young Kotryna Grigaitis in Lithuania with her favorite flowers.

čių juodas kopūsto didumo dėmės ant šlaunų. Tačiau niekad nieko panašaus nėra atsitikę tai prisiekusiai jojikei Gustaičių Gražinai.

Birželio mėnesį, kada laukai ir medžiai labiausiai išžaliavę, švęsdavom Janutės vardines. Kartą šia proga buvo nemažai svečių. Dieną praleidę gamtoj, vakare pasišokę, ruošėmės miegoti. Tėvelis paprašė, kad jokių išdaigų daugiau nebūtų, nes visiems reikia poilsio. Tėvai ir vyresnieji miegojo apačioj, visos merginos salkose, o vyrukai kitam pastate. Janutė, aš, jos sužadėtinis Vytautas ir mano draugas R. susitarėm tekančią saulę pasitikti prie upės, kurios krantuose nepaliaujamai čiulbėdavo lakštingalos anksti rytmečiais. Vytautas pasisiūlė mus pakelti, mat, jis turėjo žadintuvą. Lipti į salkas nėra kaip. Bet Janutė sumani: atsinešė vilnonių siūlų kamuolį, prisirišo prie rankinio laikrodžio, o kamuolį išmetė pro langą. Apie tai buvo painformuoti abu suokalbininkai. Vytautas pradės kamuolį vyniot, tada truktels Janutės ranką, ir ji atsibus. Tačiau įvyko kitaip: pirmiau už visus atsikėlė mama, ir, pasiėmusi peilį, ėjo į daržą svogūnų laiškų pasiskainiot pusryčiams į kiaušinėne. Pamačiusi kamuolį, pradėjo vyniot; žiūri, kad siūlas veda į mergaičių kambarį. Tuo metu Janutė iškišo ranką pro užuolaidos kraštą ir pamojavo: "Mes tuojau, Vyteli, tuojau". "Na, kas čia?" — išgirdom tyliai atsiliepiant mamą. Pašokus nuo lango, Janutė įsitraukė vidun tik ilgą

siūlo galą. Mamytė, nupiovus siūlą, kamuolį pasiėmė su savim. Ak, kokia miela ir atlaidi buvo ta jūsų mamytė!.. Papuolus kokion bėdon, visada pas ją patarimą ar užtarimą gausi. Netrukus visi keturi pirštų galais nustypčiojom per rasą link upės. Tada ir mama, viską supratęs, ėmė juoktis darže.

Laikas bėgo. Iš Gražytės, Janutės, Katrelės, Algučio išaugo Gražina, Janina, Kotryna, Algirdas. Žiedavomės, tuokėmės, auginom vaikus, marinom tėvus. Pergyvenom abi okupacijas: apverkėm kalėjimuose sugrūstus ar Sibiran ištremtus gimines ir draugus. Pradėtoji Kaune ir tėviškėse draugystė neišdilo iki šios dienos. Tik išsiskirstėm kas sau. Janina pirmoji paliko šį pasaulį. Po laidotuvių Gražina pasiliko porai dienų pas mane. Atsisveikindama pasakė: "Tu dabar esi mano sesuo, ne tik draugė". Taip ir yra, Algirdai, taip ir yra... Tai tik dalelė mūsų gyvenimo: o jis šakojos, lapojos, visom šakom ir šakelėm, karštais verkė. ---

Dabar, Algirdai, stabtelsiu prie Tavo konkrečių klausimų.

— *Ką galėtum pasakyti apie savo šeimos kilmę — kada įsikurta Suvalkijoj?*

— Man atrodo, kad šis klausimas slepia kažkokią užuominą. Radau kartą spaudoje, būk tai daktaras Vincas Kudirka esąs prancūzų kilmės. Priėmiau tai kaip "spaudos antį". Nei mano mama Agnė Kudirkaitė, Vinco sesuo, nei seneliai, nei proseneliai nekalbėjo prancūziškai ir nieko bendra su ta kilmė neturėjo. Jie brangino savo tikrą lietuvišką kilmę ir, kiek atmintis siekia, gyveno Suvalkijoj.

— *Ar prisimeni savo tėvą? Kas jis buvo ir kuo išskirtumėi jį iš giminių?*

— Mano tėvelis Petras Grigaitis taipgi buvo Suvalkijos ūkininko sūnus. Jis kartu su dr. Vincu Kudirka lankė mokyklas. Nežinau gerai tų rusiškų mokyklų, bet buvo kalbama, kad jo išeitas kursas prilygo mūsų gimnazijų šešioms klasėms. Būdamas žymiai vyresnis, jis įsižiūrėjo dar labai jauną Vinco seserį Agnėtę ir vėliau ją vedė.

— *Ar tai buvo tas pats ūkis prie Vilkaviškio, Būdežeriuose, kur Tavo mama nutekėjo?*

— Taip. Pagal tėvų valią, ūkis atiteko sūnui Petriui.

— *Kai mes susipažinom, Tavo mama buvo jau našlė. Ar dar atsimeni savo tėvelį?*

— Labai gerai. Man baigiant devintuosius metus, jis mirė. Tėvelis atrodė tikras miestietis. Jis, būdamas trapios sveikatos, ūkyje nedirbo. Buvo Vilkaviškio notaro sekretorius. Su tėvėliu pasitardama, mama tvarkė ūkį; ji mėgo ūkininkauti, tai daug ką pertvarkė, išgražino.

— *Kaip manai, ar esi paveldėjusi rašytojos talentą iš savo dėdės dr. Vinco Kudirkos?*

— Gėriuos ir didžiuojuos dėde Vincu ir jo raštais. Kai jis mirė, aš dar nebuvo gimusi. Vienok jaučiu jam širdies gilumoj lyg kokį nepabaigiamą ilgesį, kartu su gauduliu, kad šiame pasaulyje jo niekad nematysiu. O poetinių nuotaikų buvau pilna iš pat mažens.

— *Turėjai Kaune daug draugų, daug gerbėjų. Kokiu būdu Tavo ranką laimėjo diplomuotas miškininkas Fredas Graudis? Prisimenu jį, kaip puikų, kilnų lietuvį iš Klaipėdos krašto.*

— Šeima, iš kurios jis kilęs buvo, tvirtai lietuviška ir daug nukentėjusi nuo nacių. Ypač tai palietė vyriausią sūnų ūkininką Kurtą. Jį žiauriai sumušė jų pačių namuose žmonos ir jo motinos akivaizdoje. Tada jo žmona Ana griebė nuo sienos Hitlerio paveikslą (kuris pagal įsakymą turėjo būti kiekvienuose namuose), trenkė žemėn ir sutrypė kojom. Naciai išvedė ją kieman sušaudyti. Tačiau po "generalinės repetacijos" paliko gyvą. Fredui nebuvo leista studijuoti Vokietijoj. Miškininkystės studijoms išvyko į Švediją. Ga-

Fredas Graudis 1941 m. Lietuvoje
Fredas Graudis in Lithuania, 1941.

Viršuje — Fredas ir Kotryna Graudžiai 1949 metais Fellbache, Vokietijoje.
Žemai — Kotryna Graudienė ir sūnus Raimundas.

TOP—Fredas and Kotryna. Fellbach, Germany, 1949.

BOTTOM—Kotryna Graudis and her son Raimundas.

lutinai baigė šias studijas Vilniuje. Ten ir susipažinau vokiečių okupacijos metu, kai atėjo dirbti į Miškų komisariatą, prieš tai jis buvo niekur nematytas. Atrodė labai patrauklus ir mielas. Mes dirbom tam pačiam kambary. Mano brolis jau anksčiau buvo vedęs Klaipėdos krašto lietuvaitę. Išsišnekus paaiškėjo, kad jie gimė su broliene. Turėjau pas save gautų iš brolienės nuotraukų, darytų jo gimtinėj Žardėj; foto nuotraukose jis atpažino savo tėvus, kitus šeimos narius, net ir pats save. Vokiečiams okupavus Lietuvą, jis liko be ryšio su savaisiais. Mes pasidarėm labai artimi. Susituokėm Vilniuje, Šv. Mikalojaus šventovėje, 1941 m. lapkričio 8 dieną. Mirė jis 1969 m. spalio 16 dieną. Palaidotas šeimos kape Cypress Hills kapinėse, New Yorke.

— Kokią šeimynėlę užauginai? Ar turi kuris nors polinkio lietuviškam raštui?

— Rūta turėjo aiškų polinkį muzikai ir literatūrai. Bet trečias polinkis — medicina užgožė abu pirmuosius. Raimundas — gamtos vaikas. Gavęs mėnesį atostogų, suskirto laiką į keturias dalis ir praleidžia

stovyklaudamas kalnuose, miškuose, prie ežerų ir upių. Mėgsta daug skaityt gamtos knygų ir populiarios filosofijos. Žada rašyti knygą šiom temom. Jis yra baigęs komercinį meną, — pagrindinė šaka knygų iliustracija. Bet daugiau tuo nesidomi. Ir jis, ir Rūta skaito ir rašo lietuviškai.

— Nuo kada pasirodei spaudoje?

— Pirmas eilėraštis buvo išspausdintas 1927 metais "Ateities" žurnale.

— Ar tai buvo pirmas ryžtas pasiųsti redakcijai?

— Jokiai redakcijai dar nieko nebuvau siuntusi. Eilėraštis ten atsirado Tavo sesutės Gražinos ir poeto Antano Miškinio dėka. Buvau davusi Gražinai pasiskaityti kelis savo eilėraščius. O ši ėmė ir parodė Miškiniui. Jis, savo ruožtu, perdavė "Ateities" redakcijai. Gavus "Ateitį", baisiai nustebau. Tokiu būdu Tavo miela sesutė Gražina Krivickienė ir Antanas Miškinis tapo mano poezijos "krikšto tėvais".

— Daug esi rašiusi ir proza. Daugiau kurta tėviškėj ar Kaune?

— Tėviškėj gal daugiausia. Ten gimė subtiliausi ir gražiausi poezijos posmai ir daina virtęs "Na, tai kas". Ten aš laisvai, niekeno netrukdoma, išsitiesdavau kūrybi-

niam darbui. Mama rašymui labai pritarė. Šiuo atveju ji buvo tikra Vinco Kudirkos sesuo. Gerau atsimeinu jo žodžius: "Rašyk, vaikelai, rašyk. Dirbti ūkyje gali kiekvienas, o rašyti ne... Gal ateis dienos, kada nebus tam laiko, tai rašyk dabar, kol esi pas mane". Tiesą pasakius, tiems ūkio darbams nelabai buvau ir tikus; jei pasimaišydavau kur, tai kitiems buvau tik gaisėtis. Man buvo pavesta gėlių priežiūra. O jų buvo pilni darželiai. Vien tik bijūnų vienais metais suskaičiau 71 krūmą. Platus sodo takai, tarpais taipgi buvo gėlėmis apsodinti. Takus reikėdavo prižiūrėti, kad piktžolėmis neapaugtų. O tie bijūnai... balti, ružavi, raudoni. Jų kvapsnis, jų grožis...

— Mūsų literatūrai esi davusi šešis eilėraščių rinkinius ir vieną prozos. Poezijoje "Akys pro vėduoklę" debiutinis. Ką pati galvoji apie šį rinkinį, žvelgdama iš laiko perspektyvos?

— Apie jo literatūrinę vertę lai sprendžia kiti. Man jis buvo ir yra didelis džiaugsmas, tuo labiau, kad spaudos buvo labai palankiai sutiktas.

— Kalbam apie kitus. "Paslaptis". Ar šiame knygos pavadinime visas svoris viename eilėraštyje, ar bendrų nuotaikų išraiška?

K. Grigaitytė L. Rašytojų Draugijos premijos komisijos posėdyje 1958 m. Iš kairės: P. Jurkus, A. Landsbergis, K. Grigaitytė-Graudienė, Juozas Brazaitis, N. Mazalaitė-Gabienė, T. L. Andriekus, OFM.

Antroje eilėje iš k.: L. Žitkus, P. Naujokaitis; J. Tysliava; S. Zobarskas; Dr. V. Maciūnas.

The Lithuanian Writers' Association Management Board and the Prize Committee in a 1958 meeting. From the Left: P. Jurkus, A. Landsbergis, K. Grigaitis-Graudis; J. Brazaitis; N. Mazalaite; Rev. L. Andriekus, O.F.M.; Second Row, From the Left: L. Žitkus; P. Naujokaitis; J. Tysliava; S. Zobarskas; Dr. V. Maciunas.

Poetė K. Grigaitytė Elizabetho Dr. Vincas Kudirkos šeštadieninės mokyklos stegėjų tarpe. Sėdi iš kairės: Šaulienė, J. Veblaitis, P. Naujokaitis, K. Juškaitė, K. Grigaitytė-Graudienė, O. Karašienė, D. Vizgirdienė, poetė O. B. Audronė. Antroje eil.: Šaulys, R. Vizgirda, N. Karaša, L. Šimkus (trūksta kun. J. Pragulbicko).

The Founders of the Dr. Vincas Kudirka Saturday School in Elizabeth, New Jersey; Seated, From the Left: Mrs. Saulius; J. Veblaitis; P. Naujokaitis; K. Juska; K. Grigaitis-Graudis; O. Karasas; D. Vizgirda; O. B. Audonis. Second Row from the left: Mr. Saulys; R. Vizgirda; N. Karasa; L. Simkus; [Missing, Rev. J. Pragulbickas].

— Dievo sukurtas pasaulis yra didžiausia paslaptis. Rinkinio pavadinimas turi daugialypę prasmę. Mėgstu ir gamtą, ir poeziją suasmeninti. Tada ir visumoje daugiau šilumos.

— "Širdis pergamente. Ar įtaigoja nesudilstamumą, ar tolių siekius?

— Čia tik paliečiamas kūrinio išlikimas laike. Be širdies nėra kūrybos. Tad ir reikia ją vyniot į pergamentą.

— "Rudens sapnai". Už juos laimėjai Maironio vardo poezijos konkursą 1963 metais. Juose lyg ir jaučiama prieblanda. Ar tai reikia suprasti, kaip gamtos nuotakas, ar kiek kitaip?

— Ir taip ir kitaip. Ir gamta, ir žmogus pergyvena tą patį. Ir stipriausias medis šimtmečius teislaiko, ne amžinai...

— "Trapus vakaras". Jame atrodo platesnis žvilgsnis į horizontus — mačiau asmeniškumo. Gal aš klystu?

— Jei ir klysti, tai ne ten kur manai. Jame intymiai dalyvauja visa šeima: dukterė — leidėja, knygos aplankas pieštas sūnaus, o eilėraščiuose esame įaugę visi keturi.

— Pagaliau — "Marių vėjui skambant", atnešęs laimėjimą, lyg ir vainikuoja lig

šiol nueitą poezijos kelią. Ar ir pati taip jauti?

— Panašiai.

— "Veidu prie žemės" — novelių rinkinys, daugelio buvo labai mielai skaito-

mas, komentuojamas. Ar galima tikėtis ir antro rinkinio? Esi gera pasakotoja.

— Mažai vilčių.

— Ar galima tikėtis biografinės knygos?

— Manau, pakaks, kiek jos yra šiame pasikalbėjime. Rašyti, žinoma, rašysiu, bet vargu, ar susikristalizuos dar kas į atskiras knygas.

— Tavo eilėraščiai labai melodingi. Norėtusi išgirsti, kokie kompozitoriai ir kokius eilėraščius pavertė dainomis?

— Mano eilėraščiams atsiliepė 10 kompozitorių. Iš dalies čia padėjo ir operos solistė Juozė Augaitytė, kontaktuodama su kompozitoriais dėl kai kurių eilėraščių; su kitais nejungė nei tarpininkai, nei pažintys. "Na, tai kas" žodžiams kompozitorius Vladas Jakubėnas specialiai parašė muziką ir paskyrė Juozei Augaitytei. "Rūta" — mano eilėraštis, skirtas Juozei Augaitytei, muzika parašyta A. Kaulinytės.

Eilėraščiui "Na, tai kas" dar parašė muziką K. Kaveckas; jis taip pat sukomponavo dainą "Numirsiu tik pavasarį".

V. Jakubėnas parašė: "Na, tai kas", "Daug turėta mylimųjų" ir "Mėlyni varpeliai. B. Budriūnas — "Išdykęs rudenėlis"; A. Mikulskis — "Nenuženk nuo akmens"; J. Stankūnas — "Karaliūnas" ir

Kotryna Grigaitytė-Graudienė su šeima pirmąjį rudenį Amerikoje.

Kotryna Grigaitis-Graudis with her family during their first Autumn in America.

"Namai"; L. Stukas — "Gyva esi"; J. Beinoris — "Pro kaimo ūlytėlę"; Kun. V. Gorinas — "Aras"; J. Kačinskas — triptikas "Paslaptis", atliktas su New Yorko Symphony Orchestra, Philharmonie Hall Lincoln Center, 1968 m. rugsėjo 1 d., Lietuviškos muzikos festivalyje.

DAR KELI ŽODŽIAI NUO SAVĖS...

Kotryna Grigaitytė, poetė, prozininkė, gimė 1910 m. liepos 26 d. Būdežerių kaime, Vilkaviškio apskr. Mokėsi "Aušros" (1924-29) ir Šv. Kazimiero seserų kongr. mergaičių gimnazijoje (1929-32). Nuo 1934 m. iki 1936 m. studijavo Vytauto Didžiojo universitete filologiją.

Tarnavo Draudimo nuo nelaimingų atsitikimų kasoje (1936-40) ir vėliau — Miškų Departamente. Baigiantis II pasaul. karui, pasitraukė į Vakarus. Nuo 1949 m. gyvena JAV-bėse. Yra Liet. Rašytojų Draugijos narė, dalyvavusi jos valdyboje ir jūry komisijose.

Mes visi turime pažįstamų iš vaikystės, jaunystės dienų. Ilgainiui vieni pasitraukia iš vaikščiojančio pasaulio, kiti apsitraukia neprieinamumo skraistėmis, tretį pasirenka skirtingus galvojimo būdus, ketvirtį išpuiksta ir nuduoda nepažįstą.

Yra visad, o visad išliekančių malonių, skaisčių. Kaip ir anie puikiosios jaunystės prisiminimai. Tokie atrodo nė kiek nesanstantieji, nes jų akys spindi nuoširdumu, atvirumu, rankų paspaudimai ištikimumu, žodžiai grynų tikrumu ir iš tolo jauti jų bičiuliškumą ir svetimame krašte taip reikalingą lietuviškumą.

Atvertus kalendoriaus lapelius paaiški, kad mes nesame jaunųjų pasaulyje. Bet apie Katrelę (visad ją taip vadinau ir tebevadinau) aš galvojau, jaučiau ir tebemasčiau jaumatviškai.

O kai anais metais, po daugelio metų nesimatymo, susitikome sesers Gražinos ir švogerio Domo namuose prie Washingtono, pajutau Katrelės asmenyje tebeturintis lygiai malonia kaimynę, kaip ir tada, kai mano seserys Vilkaviškio apskrityje jodinėjo trakėnų žirgais, plačiuose ir dainomis skambančiuose slėniuose grėbė taip maloniai kvepiantį šieną, kai auginau karvelius, braidydavau širvintos upelyje, stebėjau žuvytes, o krūmuose ieškojau žiogų ir paukštelį.

Ji buvo paprastutė, gera, nuoširdi, maloni, švelni. Pagalvojau — ne vieną kartą — tikrai yra nuostabiai kilnios sielos, labai jautri, kukli, kitiems tikrai gero linkinti. O jautrios sielos linkę kūrybai. Reiškia, ji tikrai gimusi poetė. Kai kurie kritikai, ieškodami aptarimo, ją pavadino

"mergautinių godų" poetė. Tokia ji išliko per visą savo kūrybinį kelią.

Visad man atsiųsdavo savo naujas poezijos knygas, nors žinojo, kad nesu poetas, o gal ir visiškai atitrūkęs nuo lyriškojo pasaulio.

Paskutiniame jos rinkinyje "Marių vėjui skambant" ypači įstrigo į atmintį eilėraštis "Kartą sustos":

Viešpatie,

Kurs vandenį pavertei vynu.
Prašau Tavęs dar vieno stebuklo:
Pakabink inkilėlį ant saulės spindulio
Kad paukščiai niekad neįstyt žiemų.
Kad visad giedotų ir čiulbėtų:
Kad žemė keliaudama, vis keliaudama
Neseikėtų laiko, / ma,
Kuris kartą sustos ties mano širdimi.

Nuoširdžiai dėkoju mielai Katrelei už sutikimą pasidalinti jaunystės atsiminimais, atsakyti į klausimus. Jie puikūs! Labai gaila, kad jų negali pasiskaityti mano sesutė Janutė, turbūt geriausia Katrelės draugė. Ką galime žinoti, gal iš Tolių Tolimųjų mus stebi, jaučia ir girdi...

Miela Katrele, tikrai ačiū už draugystę, bičiuliškumą! Tegul kūrybinė galia ir aitra neapleidžia Tavęs. Gyvuoki ir kurki lietuvių tautos labui ir mūsų džiagusmui.

Širdingai —

Algirdas Gustaitis

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Marių vėjui skambant

O, kad tu pareitum kada nors kaip svečias,
Ar iš tolo pamojuotumei ranka.
Be audros, be vėjų lapus šalnų krečia...
Paviešėk parėjęs, kol dar esam čia.

Ilgesys suskaldė juodą skausmo uolą —
Tolumoje gyvą vėl tave regiu.
O širdis išalkus į žvaigždynus puolas,
Prie velėnos glaudžias mirštančiu drugiū.
Lauksiu aš prie kelio ilgai ar neilgai...
Vieniša priglūdus provėžoj drėgnaj.
Pasitikt ateiki lino žiedui žvilgant,
Marių vėjui skambant gėstančioj dienoj.

Ne!

Tai ne miškas degė,
Dieve, ne!
Tik akis užpylė svetima žeme.
Baltija, tu raudi
Su manim kartu.
Tų pušynų gaudį
Su savim nešu.

POEZIJA

Sapnai gyvens

Kai aš nebegyvensiu,
Sapnai gyvens.
Įkūnytos iliuzijos
Sapnuos pasivaidens.

Kiekvienas vėjo gūsis,
Pilka šaka
Prie kelio paukščiams skūsis —
Ne ta daina.

Einu

Einu susemdama bičių dūzgesį liepose,
Surinkdama lietaus lašus
Pakelės viedrynę
Nubraukdama akim
Violetinį vikių žydėjimą.
Žinau, niekada neprieisiu savo sodo tvoros
Niekada neprieisiu kapinaičių,
Pasaga įsirėžusių į mano tėvo lauką —
Su peraugusiais alyvų krūmais,
Su nustebusiom ievom,
Ten lakštingalų balsais
Kiekvienas karklas suokia.
Noriu pavirsti dulke, kuri neišnyksta,
(Kaip neišnyksta niekas žemėje).
Gal rėkaudami debesys susišauks kada
Ir grąžins mane į mano žemę.

Velykos

Prisidengdama mėnesieną,
Šešėliu miškais,
Mano motina pareina
Rinkdama kietą žemuogių lietu.
Pro nepastatytus kryžius,
Pro nesupiltus gauburėlius,
Kadugio šakelėje nešdama
Pašventintą ugnį,
Mano motina pareina.

Vasaros atsisveikinimas

Į ažuolo viršūnę
renkas paukščiai keliauninkai,
Į upę žydrą dangaus tinkas krinta.
Ant skirpsto žvanga raktai pakabinti:
praėvė tik buvai ūgius prišaukti,
žiedus išbarstyti —
— apsupti šiluma naujagimi mažyti.
Išgėrus žalinius,
upes ir ežerus nusėmus
sodus pripildžiusi ir klėtis,
tu nueini basa per nebylias ražienas...
Dar stabteli gubų auksiniuos rėmuos...
Tiktai užgesusį giesmyną
su savim pasiėmus.

STASIO SLIŽIO MUZIKINIS KELIAS

Vladas Pauža

Stasys Slizys gimė, augo ir subrendo giliai tautiškai galvojančioje šeimoje. Tėvas Petras Slizys — vargonininkas ir chorvedys. Motina — šeimininkė. Abudu sumanūs ir darbštūs. Išleido mokslan visus šešis vaikus. Bronius ir Pranas — profesionalūs muzikai, kvalifikuoti vargonininkai ir chorvedžiai. Stasys mokytojas ir muzikas, kurio pirmasis vargonų ir piano mokytojas buvo tėvas, o paskum muzikai: A. Piešinas, M. Karka ir J. Motiekaitis.

Baigęs Panevėžio gimnaziją ir Švietimo Ministerijos Pedagoginius mokytojų kursus, mokytojavo Panevėžio ir Ukmergės pradinėse mokyklose. Vakarų Vokietijoje buvo Weideno Lietuvių vidurinės mokyklos mokytojas ir inspektorius, parengimų vadovas, vargonininkas ir chorvedys.

1948 m. vedė Nataliją Perusevičiūtę, kuri nemažai Stasiui gelbsti įvairiuose reikaluose. Vienturtė duktė Regina yra gera tėvo talkininkė, nuolatinė jaunimo choro akompaniatorė.

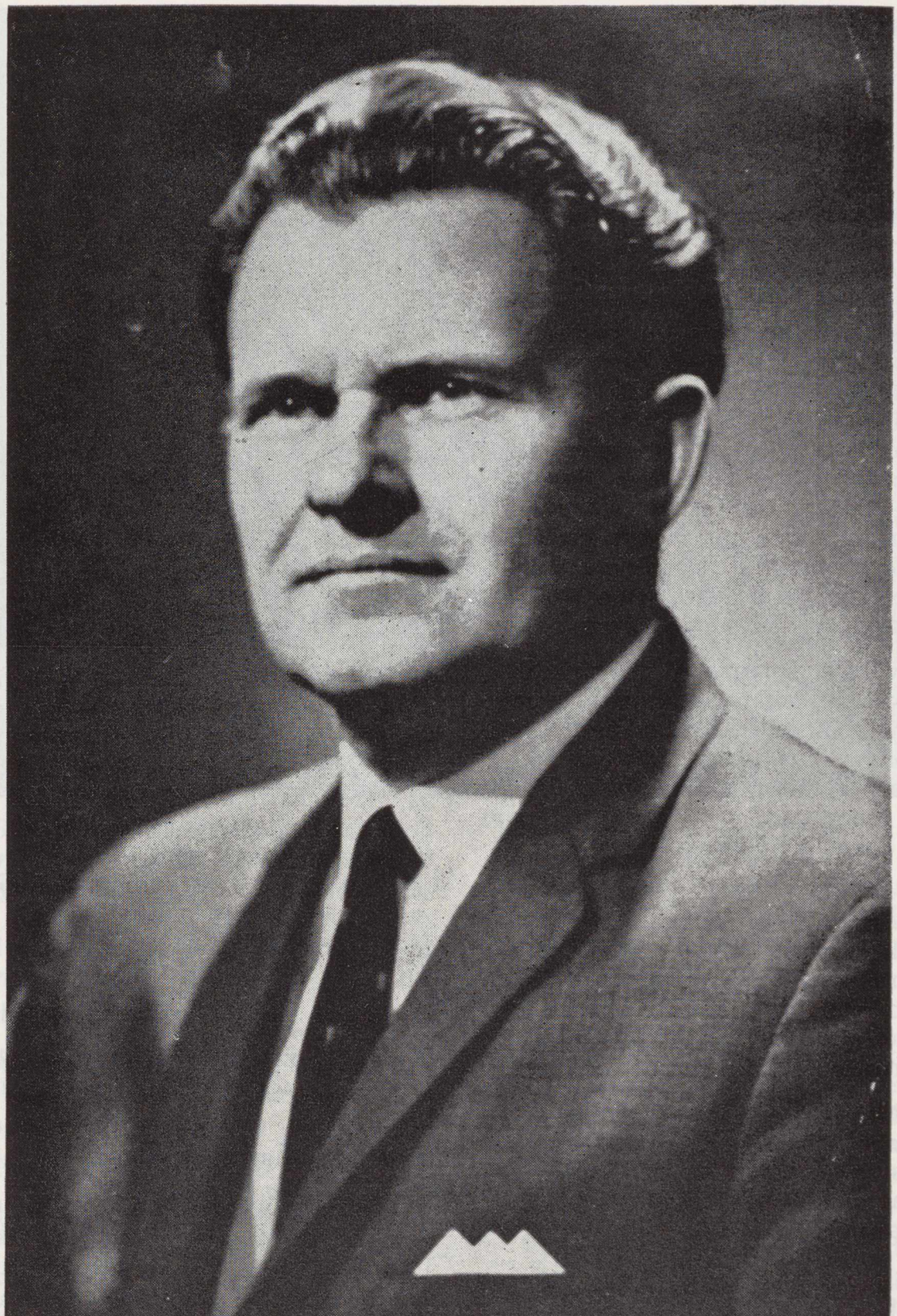
Amerikoje Stasys Slizys — mokytojas ir vedėjas Detroito Lietuvių šeštadieninės mokyklos, vėliau "Aušros". Suorganizavo mokyklos ir jaunimo chorą, moterų ansamblį.

Dažnas vargonininkas lietuvių parapijų bažnyčiose. Lietuvių Mokytojų Draugijos ir vietos Lietuvių Žurnalistų sekretorius. Veda Detroito žinių skyrių "Drauge". Autorius lituanistinių mokyklų 8-jo skyriaus Lietuvių kalbos pratimų.

Rūpindamasis šeimos pragyvenimu, baigė Detroito Universitete aukštąją sąskaitybą ir dirba Forde kontrolės analistu. Neatsiliko ir muzikos tobulinimosi kelyje. 1957 m. baigė Wurlitzer vargonų kursus. Vėliau — konservatoriją muzikologijos diplomu. Netrukus gavo ir vokalinės muzikos pedagogo diplomą. Nesitenkindamas turimomis žiniomis, tobulinosi Michigano universitete chorvedyboje, kartu dalyvau-damas simfoniniame universiteto chore. Be to, dar buvo Michigano choro profesionaliu choristu. Pagaliau brandų ir našų septynerių metų muzikinio darbo vaisių apvainikavo Chorinės Disciplinos pažymėjimu.

Rutuliodamas savo kūrybinius gabumus, 1957 m. suorganizavo Amerikos Lietuvių Balso radio klubo moterų sekstetą ir vyrų oktetą, kuris turėjo du koncertus. Sėkmingai vedė Detroito L.D.K. Birutės Draugijos skyriaus mergaičių chorą, kurio turinį sudarė lietuvių ir pasaulinių kompozitorių dainos. Dideliu pasisekimu dirigavo jungtiniam lituanistinių mokyklų chorui Jungtinių Amerikos Valst. ir Kanados Lietuvių Dainų Šventėje.

Neatsiliko ir mišrusis jaunimo choras, kiekvienais metais skambiai ir gražiai padainuodamas Vasario 16-tosios minėjimuose, pavasario dainų koncertuose, Kalėdų ir Velykų metu giedodamas bažnyčiose. Įdomiai ir patraukliai suvaidino

KOMPOZITORIUS STASYS SLIŽYS

Composer Stasys Slizys

Stasio Slizio mergaičių choras 1972 m. gegužės mėn. pavasariniam koncerte Lietuvių Namuose. Prie pianino charo vadovas Stasys Slizys.

Director (Next to the Piano) Stasys Slizys and his Girl's Choir at a May, 1972 concert at the Lithuanian hall in Detroit.

kun. Viktoro Kalecko komišką operetę "Piršlybos šapnagiuose" ir A. Gustaičio muzikinę pjesę "Sekminių vainiką".

Vargonininkaudamas Šv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje, atgaivino parapijos chorą, kuris pasižymėjo ypatingai geru giedojimu. Greta suorganizavo ir vedė reprezentacinį moterų vokalinį ansamblį, kurio dainininkai po kiek laiko dėl įvairių priežasčių išsisklaidė. Po trejų metų suorganizavo mergaičių chorą, su kuriuo, pasiekus aukšto lygio, pasirodė Penktoje Dainų Šventėje Toronte ir daugelio organizacijų pobūviuose, žavingai padainavo Detroito Lietuvių Balso radijo klubo 35-rių metų sukaktuvių minėjime, kur užsitarnavo didelę pagarbą ir padėką. Įvairia ir įdomia menine programa užsirekomendavo ir senesniųjų chorisčių mergaičių vokalinis ansamblis, kurio repertuare nemaža ištraukų iš lietuvių ir pasaulinių operų.

Kaip vokalinės muzikos ekspertą Stasį Sližį pakvietė Penktojon Dainų Šventės repertuaro komisija. Stasio sukomponuotą dainą poetės Marijos Sims žodžiais "Tėvynės varpai" įrašė į Trečiosios Dainų Šventės repertuarą. Jo dainą "Tėvėlių kraštas" dainavo Ketvirtojoje Dainų Šventėje.

Švenčiant Šv. Petro lietuvių parapijos 50 metų išikūrimo sukaktį, S. Sližys parašė atitinkamas šventei įspūdingas ir melodingas petriotinėms giesmėms mišias, kurių nuostabiu giedojimu ir muzika gėrėjosi lietuviai ir kitataučiai.

Dabartiniu metu, be visos eilės kitų pareigų, vargonininkauja Šv. Antano lietuvių parapijos bažnyčioje, kur suorganizavo ir sėkmingai veda chorą. Reikia tikėtis, kad ir pastarasis choras pakops kalnų viršūnėn.

Per eilę metų S. Sližys suharmonizavo daugiau kaip 100 dainų ir apšėdė savo kūrybos. Daugelis jų, kaip "Tėvynės varpai", "Dainavos tango", "Gintaro kraštas", "Kernavės tunto daina", "Nemunėli, Nemunėli" ir kitos ne tik jaunojoje, bet ir

LB Detroito Litanistinės Šeštadieninės Mokyklos 1964 m. abiturientai ir mokytojai. Pirmoje eilėje sėdi iš kairės į dešinę: J. Pečiūnienė, P. Zaranka, kun. K. Simaitis, seselė Kristina, V. Paužas (LB pirm.), S. Sližys (mokyklos vedėjas) ir A. Kasputis (tėvų komiteto pirm.).

Nuotrauka J. Gaižučio

The 1964 Graduating Class of the Lithuanian Community of America Saturday School in Detroit and its teachers. Seated in the First Row, from the left: G. Pečiunas, P. Zaranka, Rev. K. Simaitis, Sister Kristina, V. Pauza (Lithuanian Community of America, Detroit section President), S. Slizys (School Director), and A. Kasputis (P.T.A. President).

senesnioje kartoje yra labai populiarios.

Gausūs aprašymai spaudoje, recenzentų pasisakymai ir įvertinimai rodo S. Sližį esant iškiliu muziku, ekspresyviu dirigentu ir talentingu kompozitorium.

Daugiau kaip trisdešimt metų uoliai ir veržliai dirbdamas, jis sukrovė reikšmingą ir naudingą muzikinį kraitį, praturtindamas mūsų tautos kūrybinį lobyną. Plačiai išgarsėjęsio muziko Antano Mikulskio žodžiais: "Stasys Sližys yra gabus, giliai išsimokslinęs muzikas, talentingas vargonininkas ir chorvedys".

Mano galvoju, Stasio Sližio išarta plati ir gilī vaga meniniame, kultūriniame ir muzikiniame gyvenime yra reikšminga ir naudinga ne tik Detroito lietuviams, bet ir visai mūsų išeivijai.

Linkime Stasiui Sližiui ir ateityje lietuviška daina gaivinti ir žadinti mūsų tautinius jausmus, ugdant didesnę sąmoningumą ir ryžtą kovoje dėl Lietuvos laisvės.

"Sekminių vainiko" pastatymo metu 1979 m. gruodžio 1 d. Detroito. — jaunimo choras ir veikėjai. Prie pianino dainų ir muzikos vadovas Stasys Sližys (siluetas).

Nuotrauka J. Urbono

"The laying of the Whitsuntide Wreath" presented on December 1, 1979, in Detroit by the young people's choir and cast. Next to the Piano, song and music director Stasys Slizys [Profile].

FLORIDOJE LIETUVIAI KURIASI SAULĖTOJE

Reportažas iš Juno padangės

Paskutiniu dešimtmečiu lietuvių paskutiniosios emigracijos veidas regimai pasikeitė. Kasdieninio gyvenimo vargai ir rūpesčiai pagaliau daugeliui jau pasibaigė. Nebereikia kasdien eiti į fabrikus kasdieninės duonos užsidirbti; dukros ir sūnūs išmokslinti ir daugelis Ph diplomais apvainikuoti; pirmųjų nuosavybių skolos išmokėtos; pensijos užsitarnautos. Bet įgimtos energijos šaltiniai daugelio dar neišsibaigė ir sveikatos nepalūžę. Tad nenuostabu, kad daugelis mūsų pagaliau pasibodėjo šiaurės didmiesčių triukšmu ir dulkėmis bei atšiauriomis, drėgnomis žiemomis ir pradėjo žvalgytis į malonesnių ir šiltesnių kraštus brandaus amžiaus dienoms praleisti.

Ne vieno akys nukrypo į saulėtą, amžinosios vasaros šalį — Floridą. Per paskutinį dešimtmetį šios valstybės gyventojų skaičius sparčiausiai ūgtelėjo. Seniau Florida ir jos miestai buvo tik žiemojančių svečių, įvairaus plauko keliauninkų ir didžiulių suvažiavimų centras. Tačiau paskutiniu laiku kiekvieną dieną apie 1500 "šiaurėlių" atsikelia į Floridą nebe pasisvečiuoti, bet pastoviai įsikurti. Jų skaičiuje netrūksta ir lietuvių.

sunku atsekti, kad pirmieji lietuviai atvyko į šią šalį. Bet gerokai dar prieš mūsų "gadyne" Miami ir St. Petersburge yra susidarę didžiuliai lietuvių telkiniai. Čia jau nuo seno veikia daugybė lietuviškų organizacijų, kurių veiklai labai daug patarnauja pačių lietuvių pastangomis pasta-

Kriauklių meno kūrėjos prie savo kūrinių — Juozė Daugėlienė ir V. Garmienė.

The Creators of the Art of Kriaukeliai with their work—Juozė Daugėlienė and V. Garmus.

Palm Beach (Florida) Lietuvių Klubo steigėjai ir pirmoji valdyba. I eil. iš kairės J. Daugėla, pirm., E. Dirsienė, A. Biliūnienė, V. Biliūnas; II eilėje: V. Mazoliauskas, kun. A. Bielskus (A. A.), V. Tomkus, St. Balčiūnas

Foto J. Daugėla

The Founders and First Administrative Board of the Palm Beach Lithuanian Club. First Row, Left to right: J. Daugela, President; E. Dirsis, A. Biliunas; Vt. Biliunas. Second Row—V. Mazoliauskas, the late Rev. A. Bielskus, V. Tomkus, St. Balunas.

tyti lietuvių namai su puošnėmis, lietuvių dailininkų paveikslais išdabintomis salėmis.

Tačiau, augant gyventojų skaičiui Floridoje, augo ir naujos kitos vietovės — ištaigingos žiemovietės. Ir šiandien jau tiek visas rytinis Atlanto, tiek visas vakarinis Meksikos įlankos pakraštys yra rėte nusėtas naujais dangoraižiais, puošnėmis vilomis ir sukurti nauji miestai ir miesteliai. Ir nuo pat Miami iki Jacksonville ir nuo to paties Miami iki Sunny Hills kiekviename miestelyje ir kaime jau rasi ir po kelias lietuviškas šeimas.

Būdingiausi kūrimosi ir organizavimosi Juno lietuvių telkinys. Prieš 15 metų čia buvo tik paprastas kaimas, kuriame A. ir V. Tomkai įsigijo mažą svetainę ant pat Atlanto kranto. Vėliau jie nepagailėjo nei darbo, nei laiko šią svetainę pagražinti ir padidinti. Jie taip pat tuojau visomis priemonėmis pradėjo burti į Juno daugiau ir daugiau lietuvių. Ir dabar jau šioje žiemovietėje nuolat gyvena per 50 lietuviškų šeimų.

Visus juos čia paviliojo nepaprastai graži ir nuotaikinga Atlanto pakrantė, kurios paplūdimys, turbūt, yra pats gražiausias visoje Floridoje. Juno yra šiaurinis West Palm Beach didmiesčio priemiestis. Tad šalia kaimiško gyvenimo idilijos čia pat pasiekiamos ir visos didmiesčio pramogos ir kitos išmonės.

Veik visi lietuviai yra įsigiję arba pasistatę ant pat Atlanto kranto namus, tačiau keli yra įsikūrę naujoviškuose daugiabučiuose pastatuose.

Ramias ir svajingas pensininkų dienas, kaip ir visoje Floridoje, Juno lietuviai leidžia valandų valandomis vaikščiodami vandenyno pakrantėmis, besipuokšindami Atlanto vandenyse ir triusdami savo sodybose bei jas vis gražindami.

Vandenynas kasdien išmeta daug įvairiaspalvių ir skirtingų formų kriauklių. Tad lietuvės moterys yra sukūrusios savitą kriauklių meną. Meniška ir dailiai išlipintos ir rūpestingai šmargintos taurės ir kiti puošmeniniai indai bei paveikslų rėmai puošia veik kiekvieną lietuviškų namų svečių kambarį. Kelios šio meno kūrėjos yra dalyvavusios ir parodose ir atkreipusios savo išdirbiniais svečios visuomenės dėmesį.

Daugelis Juno lietuvių vyrų ir neatlaidūs žvejotojai. Ogo Floridoje šiam pomėgiui yra pačios geriausios sąlygos. Žvejybai čia nėra nei žiemos, nei vasaros. Turėk tik meškerę ir bet kada mesk kablį į Atlantą, o žuvelė jau pati užsikabins. Tik spėk traukti ir kepti... Tad įvairus žuklavimas ir yra daugiausia puoselėjamas ir apkalbamas mūsų vyrų pomėgis.

Floridos lietuviai, besidžiaugdami Atlanto pakrančių kasdieniniais džiaugsmams, neužmiršta ir savo tautinių, visuomeninių įsipareigojimų. Juno lietuviai pačioje pradžioje susibūrė į Palm Beach Lietuvių klubą. Vėliau dar įsisteigė ir kelios kitos lietuvių organizacijos. Visos jos visomis įmanomomis priemonėmis stengiasi paremti bendrąsias lietuviybės išlaikymo ir tautos vadavimo pastangas. Visos šios organizacijos neleidžia į tolimą Floridos šalį nuklydusiems lietuviams atitolti nuo bendrojo mūsų išėjusių tautinio kamieno.

J. Daugėla

LIETUVIAI SUNNY HILLS, FLORIDOJE

Floridos šiaurės vakarų dalyje prieš dešimtmetį "Deltonos" korporacija pradėjo kurti puikiai išplanuotą gyvenvietę, pavadintą *Sunny Hills*. Šiandien šioje gražios gamtos apsuptoje vietovėje jau yra pastatyta ir apgyvendinta daugiau kaip 600 namų.

Lietuviai šioje vietovėje pradėjo kurtis prieš trejetą metų. Manydamas, kad ir "Lietuvių Dienų" žurnalo skaitytojams gali būti įdomu turėti daugiau žinių apie šią naujai besikuriančią lietuvių koloniją, čia rašantis su keletu klausimų kreipėsi į vieną šios lietuvių kolonijos pradininkų, Vytautą Belecką, kuris ir šiuo metu yra nuosirdus koordinatorius su savo patarimais ir nuolatine globa naujai čia besikuriantiems lietuviams.

— *Pone Beleckai, būk malonus pasakyti, iš kur kilo mintis lietuviams šioje vietovėje kurtis?*

— Kiek man yra žinoma, pirmasis šios vietovės "atradėjas" buvo kun. J. Borevičius, kuris lankydamas Deltonos korp. Floridoj įkurtas gyvenvietes, nustatė, kad iš visų jo aplankytų vietovių **SUNNY HILLS** yra patraukliausia. Jam čia priminė Lietuvoje paliktos Dzūkijos kalvas, miškus, ežerus ir kitus gražius gamtovaizdžius. Savo kelionės išpūdžius kun. Borevičius aprašė "Drauge". Paskaitęs šiuos išpūdžius J. Zubavičius, suorganizavo keletą savo draugu bei pažįstamų, padarė šion vietovės ekskursiją. Ekskursantai šia vietoje susižavėjo ir nusipirko statybinius sklypus. Iš šios ekskursijos sugrįžusieji labai palankiai apie šią patrauklią vietą atsiliepė, ir to pasėkoje atsirado gan didokas entuziastų skaičius, kurie ne tikrai išigijo žemės sklypus, bet ir vėliau užsisakė gyvenamus namus. Pirmieji čia "apsinaminusieji" yra: prof. E. Putvytė, kun. A. Račkauskas, K. Aleksandravičiai, B. Čepukai, H. Zitikai ir kt. Pirmūnų paragintas, nuvėkiau ir aš su žmona su šia vietoje susipažinti.

— *Po apsilankymo šioje vietovėje, ar tuojau ir nutarėte čia įsikurti?*

— Keletą kartų čia apsilankius ir susipažinus su gražia gamta, švelniu klimatu, šaunia apylinkė, nutarėme su žmona nuolatinei čia apsigyventi. Kad lietuvių visuomenę plačiau su šia vietoje supažindinus, tam reikalui buvo sudarytas komitetas, į kurį ir man teko aktyviai įsijungti. Po tam tikrų pastangų pavyko iš Deltonos korp. išgauti patraukliausią vietą lietuvių įsikūrimui. Šioje vietoje, aplinkui Boat Lake ežerą, kuriame yra puikus plažas, ir artimoje aplinkoje lietuviai išpirko apie 700 statybinių sklypų. Štai jau prabėgo treji metai, kaip su šeima esu Sunny Hills gyventojas ir džiaugiuosi visa aplinka.

— *Teko girdėti, kad Sunny Hills ribose arti lietuvių rajono ir bažnyčios, yra privačiai nupirkta daugiau kaip 200 akrų žemės plotas, kuriame taip pat yra pravedamos*

KAIRĖJE PUSĖJE — Penki šio laiko bendruomenininkai Sunny Hills vietovėje. Iš kairės: Vyt. Beleckas, muzikas Vincas Mamaitis, kun. Pr. Jaraška, prof. Emilija Putvytė ir Jonas Zubavičius.

Five current active members of the Sunny Hills Lithuanian community: From the left: Vyt. Beleckas, Vincas Mamaitis, Rev. Pr.

gatvės ir visi kiti parengiamieji darbai statybai?

— Taip, tiesa. Prie Blue Homestead ežero, kuris yra gretimai Boat Lake, yra nupirkta 260 akrų žemės plotas, kuris išskirstytas į 250 statybinių sklypų. Šiuo metu statybai jau yra parengta 104 sklypai, o sekančiais metais bus parengti ir likusieji. Čia visi sklypai yra daugiau kaip ½ akro didumo, gi keletas siekia iki vieno akro. Nemaža tų sklypų dalis jau dabar lietuvių yra išpirkta, ir juose jau statomi namai. Pažymėtina, kad ši ietovė yra aukščiausioje Sunny Hills vietoje ir gan patraukli. Čia clektra, telefonas, vanduo suvedama po žeme.

— *O kaip yra su pragyvenimo išlaidomis čia Sunny Hills ir bendrai Floridoje, ar jos yra kiek mažesnės negu kitose Amerikos dalyse?*

Sunny Hills Lithuanians gather with curate Pr. Jaraška after Mass.

Po lietuviškų šv. Mišių Sunny Hills lietuviai su klebonu Pr. Jaraška.

Jaraska, Prof. Emilija Putvyte, and Jonas Zubavicius.

— Sudėjus vienon vieton visas išlaidas, kaip pvz., nuosavybės mokesčiai, namų ir automobilių draudimas, šaldymo-šildymo išlaidos, maisto produktai, susidaro apie 40% mažesnės negu šiaurės Amerikos vietose.

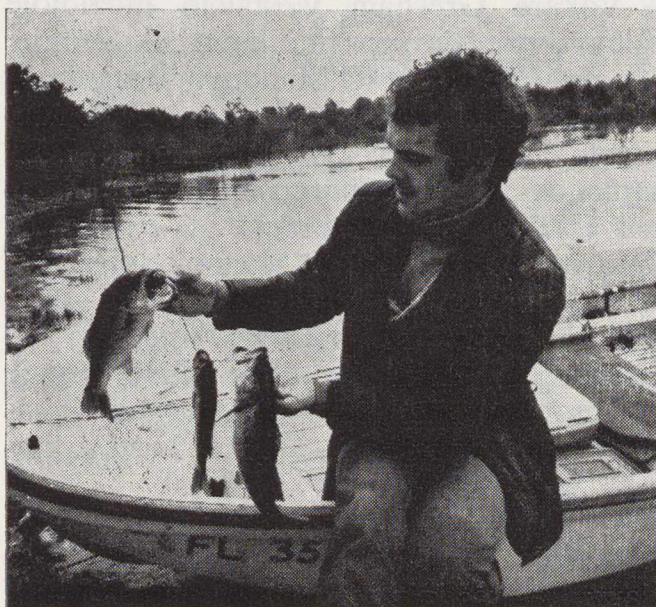
— *Kokie ateities planai, kuriuos numatote šioje lietuvių kolonijoje?*

— Pirmoj eilėj reikėtų paminėti, kad Sunny Hills parapijos klebonu turime lietuvi kunigą Praną Jarašką, todėl kiekvieną sekmadienį bažnyčioje yra lietuviškos pamaldos, kurių metu gieda muziko V. Mamaičio suorganizuotas chorelis. Turime čia dramos aktorių Henriką Kačinską, kuris nenuilstamai prisideda prie kultūrinės veiklos. Parapijos komitetas, į kurį nariais įeina ir du lietuviai, deda pastangas išgauti iš Deltonos korp. nemažą gabalą žemės kapinėms, kuriose, be abejo, bus ir lietuviams skirtas plotas.

Šv. Teresės bažnyčia, kurioje klebonu yra kun. Pranas Jaraška.

St. Teresa's church whose curate is Rev. Pranas Jaraska.

Vytautas Galinaitis po žvejybos Boat-Lake, Sunny Hills, Fla.

Vytautas Galinaitis after a successful outing at Boat Lake, Sunny Hills, Fla.

Jeigu iš Socialinio skyriaus ir nebūtų gauta numatyta parama Senelių Namams

— *Lietuvių sodybai* — statyti, tai esame pramatę, kad su lietuvių daktarų pagalba tokią Lietuvių sodybą čia vistiek įkurti, nes tam reikalui Deltonos korp. yra paskyrusi (nemokamai) net penkių akrų žemės plotą.

Nors lietuviai šioje vietovėje pradėjo kurtis tik prieš trejetą metų, šiandien jau jie turi pasistatę 40 gyvenamųjų namų, gi iki šių metų pabaigos tikimasi bus pastatyta dar apie 10 namų. Tad, kaip matote, Sunny Hills nauja lietuvių kolonija gan sparčiai didėja. Turime vilties, kad netolimoje ateityje šioje vietoje išaugs didoka lietuvių kolonija, nes tam išaugimui potencialas ir sąlygos vispusiškai yra geros.

— *Dėkoju, pone Beleckai, už šias informacijas ir linkių visokeriopos sėkmės šios naujos lietuvių kolonijos augimui.*

Norintieji gauti daugiau žinių apie šią naujai besikuriančią lietuvių gyvenvietę, tesikreipia šiuo adresu: V. Beleckas, 540 Ambassador Court, Sunny Hills, Fla. 32428. Telef. (904) 773-3333.

V. Steponaitis

MŪSŲ SENOLIŲ ŽODŽIAI IŠ ANAPUS

Tai yra nauja knyga — mūsų lietuvių tikrų žmonių buvimas Anapus. Vienas mokslininkas lietuvis išrado būdą, kaip pasiekti mūsų senolių atomus — mažus grūdėlius, su kuriais ilgai kalbėjosi apie mūsų tautos tikrą būtį.

Lietuviai, įsigykite šią knygą, tai žinosit, kas ir kur mes esame Amžiname Gyvenime.

Knygos kaina 5 dol., kas negali nupirkti, atsiųsiu nemokamai — M. Aukštuolis, 4 Elizabeth Ave., Springdale, CT 06907.

Lenkijos lietuvių sąskrydis prie Dariaus-Girėno paminklo

ir 48-jų metinių Dariaus-Girėno žuvimo minėjimas

Liepos 19 d. prie Stp. Dariaus ir St. Girėno paminklo Pščelnike (buv. Soldine), Lenkijoje, LVKD Šteto Ratelis surengė 48-tąjį metinių mūsų lakūnų tragiško žuvimo minėjimą, į kurį suvažiavo daugiau kaip 500 lietuvių iš visos Lenkijos. Dalyvavo LVKD centro valdyba iš Seinų ir kitų ratelių valdybų nariai ir tautiečiai iš Suvalkų, Punsco, Gdansko, Slupsko, Bydgoščio, Vroclavo, Poznanės ir Varšuvos. Iš Kanados buvo atvykęs V. Pečiulis. Taip pat atsilankė nemaža ir lenkų svečių.

Iškilmės prasidėjo 11:30 val. Šteto lietuvių ratelio pirm. pirm. Jonas Zelepienis pasveikino visus atvykusius lietuvius, apylinkės svečius ir kun. A. Jurkevičių, kuris atvyko laikyti mišių.

Po to prasidėjo mišios, asistuojant J. Marcinkevičiui iš Vroclavo ir B. Makauskui iš Varšuvos. Prieš mišias kun. A. Jurkevičius pareiškė Vroclavui arkivyskupui padėką už leidimą atvykti. Savo pamoksle kunigas pabrėžė mūsų didvyrių pasiryžimą ir auką Jaunajai Lietuvai. Pasimelsta už žuvusius koncentracijos stovyklose ir už visus po II-jo Pas. karo išblaškytuosius

tautiečius. Mišių pabaigai jaunimas sugiedojo giesmę ir Tautos himną.

Po mišių sekė vainikų ir gėlių padėjimas. "Atlanto nugalėtojams" vainiką padėjo tautiniais rūbais apsirengę jaunuoliai. Daug gėlių atnešė svečiai ir apylinkės gyventojai.

Tai dienai pritaikytą programą apie didvyrių skrydį iš New Yorko į Kauną atliko Suvalkų, Punsco ir Seinų Dainavos krašto jaunimas. Tai buvo to istorinio žygio meninis pavaizdavimas: išskridimas iš New Yorko, kova per Atlantą, žuvinimas Soldino miške ir liūdnas didvyrių kūnų sutikimas Kaune.

Po meninės programos Šteto pirmininkas padarė pranešimą apie ratelio veiklą. Rateliui priklauso 37 nariai, daugiausia vyresnio amžiaus; pasigendama daugiau jaunimo.

Toliau sekė diplomų ir dovanų įteikimas už vietovės priežiūrą ir puošimą.

Sąskrydis baigtas bendru susipažinimo pobūviu.

Senajo paminklo kryžstulpio statulėlės kurios per daugelį metų gerokai nutrupėjo, perduotos Punsco muziejui. (Iš "E. Lietuvio", kuriam aprašymą atsiuntė vienas iškilnių dalyvis. Šiai korespondencijai iliustraciją atsiuntė "Lietuvių Dienoms" "Europos Lietuvio" Red.).

On July 19, 1981, in a forest near Soldin, Poland, a group of Lithuanians gathered to commemorate the anniversary of the tragic flight of Darius and Girenas. The open-air mass was attended by visitors not only from various parts of Poland, but even from far-away Canada. In a fervent demonstration of faith, they sang Lithuanian hymns and many received Holy Communion.

* * *

In 1933, Steponas Darius and Stasys Girenas attempted to fly non-stop from New York to Lithuania. Unfortunately their plane, bought and prepared with their own funds and dona-

tions from Lithuanian-Americans, was not satisfactorily equipped with the latest navigational instruments. On the night of July 17, Lituanica was flying 115 kilometers north of Berlin, in West Prussia, when it crashed in a forest near Soldin (Mysliborz from 1945). They were only 600 kilometers from Kaunas, their destination. Though the cause of the crash has never been adequately explained, the West European and American Press printed stories saying that the airplane might have been shot down by the Germans.

Spalvota tapyba, ant drobės 38"x54"
Aldona Sabalytė

AQUARIUM - FROFIDA
Oil on canvas

A. Sabalytė yra gimusi Vokietijoje. 1969 m. ji baigė Nazareth kolegiją Rochestery (N. Y.), įsigydamą master degree iš dailių menų. 1971 m. Pratt institute (N. Y.) gavo master degree iš tapybos ir fotografijos meno.

Jos darbai artėja prie naujojo realizmo, jie turi objektą ir nesunkiai imatoma mintį. Savo darbuose ji nevengia lietuvišku motyvų.

Yra dalyvavusi keliose bendrose menininkų parodose Rochestery ir New Yorke.

Aldona Sabalytė

Šv. JURGIS
Aliejinė tapyba drobėje, 40"x60"

Knygų pasaulyje

Išleistas L. K. Bažnyčios Kronikų tomas
anglų kalba

Po ilgų L.K. Bažnyčios Kronikoms leisti sąjungos valdybos, o ypač pirm. kun. K. Kuzminsko, pastangų, pagaliau išėjo pirmas kronikų tomas anglų kalba, verstas ir puikiai redaguotas Nijolės Gražulienės.

Prieš kiek laiko užsimezgė tamprus ryšys tarp L.K. Bažnyčios Kronikoms leisti sąjungos valdybos ir Dubline gyvenančio krikščioniškoje veikloje labai energingo ir plačiai žinomo advokato T. C. Gerard O'Mahony. Jis yra steigėjas ir pirmininkas Airijoje veikiančios Krikščioniškosios Bendruomenės Centro organizacijos (The Christian Community Center). Ši organizacija, kurios centrinė įstaiga yra O'Mahony teisinės firmos patalpose Dubline, gerai supranta Lietuvos padėtį po komunizmo spauda ir ten vykstantį tikėjimo persekiojimą ir žmogaus teisių laužymą.

O'Mahony ne tik parūpino L. K. Bažnyčios Kronikoms leisti sąjungos valdybai įvairių Airijos institucijų bei pavienių asmenų adresų kronikų knygos platinimo reikalams, bet ir suruošė pirmojo kronikų tomo sutiktuves Dubline. Sąjungos vicep. A. Barakauskas, gavęs pirmuosius knygos egzempliorius birželio mėn. išvyko į Dubliną dalyvauti knygos sutiktuvių iškilnėse, kurios įvyko birželio 7 d.

Pradžioje buvo atnašautos šv. Mišios St. Andrew bažnyčioje už pavergtą Lietuvą ir pasakytas atitinkamas pamokslas. Mišių metu prieš didįjį altorių buvo pastatyta Lietuvos trispalvė.

Vakare Gresham viešbučio didžiojoje salėje įvyko knygos sutikimo akademija. Ją pravedė adv. O'Mahony. Programos metu A. Brakauskas įteikė adv. G. O'Mahony L. K. Bažnyčios Kronikoms leisti sąjungos valdybos paruoštą garbės diplomą (pieštą ses. Mercedes) už nuopelnus lietuvių tautai. Adv. O'Mahony iniciatyva suorganizuota milijonas tikinčiųjų atkalbėti rožančių už pavergtą Lietuvą; jis energingai ėmėsi kronikos platinimo ir jos propagavimo. (Šiuo diplomu advokatas O'Mahony pakeltas į L.K.B.K leisti sąjungos garbės narius).

Gausios rinktinės publikos tarpe buvo daug laikraštininkų, vietos profesionalų, prakibininkų, dvasiškių, organizacijų atstovų, kurių tarpe ir žydų atstovybė. Po akademijos sekė publikos klausimai, liečiantys kroniką, lietuvių rezistenciją ir tikėjimo persekiojimą Lietuvoje nuo carų laikų iki dabartinių okupantų.

Sukryžiuotos Lietuvos ir Airijos vėliavos prieš garbės tribūną simbolizavo ne tik akademijos prasmę, bet ir dvasinę nuotaiką, kuri plaukė iš šio vakaro dalyvių.

Baigiamas ruošti lietuvių kalba VI-tas kronikų tomas, be to, vertimai į ispanų ir prancūzų kalbas.

Tiems darbams reikia nemažai lėšų, kurių neužtenka vien už išplatintas knygas, kadangi spaudos darbas yra labai pabrangęs. Leidėjai laukia ir aukų.

Šis kronikos tomas yra puikiai išleistas: estetiškai apipavidalintas, gerai įrištas, su dail. ses. Mercedes pieštu viršelio aplanuku — niekuo nesiskiria nuo gerų amerikietiško leidinių. Kaina labai nedidelė: minkštais viršeliais \$5.00, kietais — \$7.00, labai tinka angliškai kalbantiems dovanoms bet kuria proga. (r.)

Užsakymus ir aukas siųsti adresu: L.K. Bažnyčios Kronikoms Leisti Sąjunga, 6825 So. Talman Ave., Chicago, IL 60629. Knyga gaunama ir LD leidykloje.

LD POEZIJOS LEIDINIAI:

Elena Tumienė, **Karaliai ir šventieji**. 80 p.
Viršelis Ados Korsakaitės. Kaina \$3.00

D. Sadūnaitė, **Kai tu arti manęs**. 38 psl.
Kaina \$1.00

Nerima Narutė, **Relikvijos**. 71 psl.
Kaina \$2.00

Alfonsas Gričius, **Pažadinti sfinksai**. Eilė-
raščiai. Egzotiški Australijos peizažai. 47 p.
Kaina (papiginta) \$1.00

Grażina Tulauskaitė, **Vakarė banga**. Eilė-
raščiai. 127 psl. Kaina \$2.00

Pridėkite persiuntimui 50 cnt.

+ Kunigo belaukiant +

A. Šalčiuvienė Gustaitytė

Pabaiga iš praėjusio nr.

— Ne, brolyt, koki ten pakvitavimai miškuose. Tik siaip, kad aš turėčiau įrodymų, kad aš buvau užpultas.

— Sudaužyt jam snukį, — pyko vyresnysis.

— Ne, brolyt, — vėl kalbina juos ūkvedis, — ką snukį! Snukį gali ir pinigų pragėręs, susimušęs su kuo, susikrūvinti. Va, jūs, vyrai, imkit ir sušaudykite mano bričkutę.

— Visiems pasirodė tai juokinga, ir vyrukai įsismagino marginti bričkutę.

— Va, dar šičia nieko nėra, — rodė jis šaudytojams.

— —Kad jau daugiau neturiu šovinių, — atsakė tas, kuris turėjo revolverį.

— O jūs, ar neturite? — nekaltai paklausė kitų.

— Ne.

— Ne! Tai aš dabar turiu šovinių!

Tik dabar užsidegė pykčiu nelabai kieno nugalimas vyras. Kurie priešinosi, patiesė vietoj, kitus suėmė ir nuvežė į policiją. Taigi, tuo įvykiu padrasinti, tikėjomės daugiau ten jų nėra, — pasileidom į Seinus. Nuvykome laimingai. Grįžtant, nors leidau arklius sparčiai riste, dar prieš Butkų mišką ėmė temti. Mudu staptelėjom, davėm arkliams pasilsėti ir, Dievo pasiprašę, pasileidom kelionėn. Aš pats paėmiau vadeles, įtempiau jas, kad nieks man iš rankų neišmuštų, ir paleidau arklius zovada. Įvažiuoju į mišką. Mums, kaip sakos, ir blusos numirė. Ir štai... ta pati istorija: iššoka keturi vyrai, permeta per kelią rąstą ir nustveria arklius už pavadžių. Jų tikslas buvo atimti iš mūsų arklius ir vežimą, nes pinigų, žinojo jie, mes neturėsime. Susistabdę, du iš užpakalio smogė mums per galvas, ir mes išsiritom iš vežimo. Aš atsidaviau Dievo valiai ir pasilikau gulėti — apsimėčiau negyvu. Bernas, pabūgęs tolimesnių smūgių, pasitikėjęs savo kojomis, bandė pabėgti ir tamsoje pasislėpti krūmuose. Tai buvo, žinoma, tuščias bandymas — pabėgti vienam nuo keturių. Jie, metę mane, puolėsi prie jo ir, žinoma, jau užbaigė. Aš gi, likęs vienas, pasinaudojau proga: pašliaužiau po vežimu ir užsikoriau ant resorų, kurie man buvo gerai pažįstami. Tuo tarpu jie, apsidirbę su bernu, grįžo patikrinti mano "sveikatos". Neradę manęs vietoje, kiek paieškojo, paskui spiovė ir, susėdę į bričką, užkirto arkliams. Atlikę sunkų darbą, susitarė užėiti į smuklę paužti.

— Kai mano svečiai susėdė prie lempos, aš išsikrausčiau iš po vežimo, čiupau vadeles ir drop į Marijampolę. Policija ten sugriebė naujus arklius, raiti išsiskubino į mano nurodytą vietą, ir mes suėmėme vėl keturis plėšikus.

— O dabar, kai girias praretino, vežio-

ju, štai, sūnų į gimnaziją per tą pačią Butkų girią ir nieko, — užbaigė Krūvelis.

— Taigi. Ir mes, štai, prie girių gyvenam, ir niekas nieko, — pritarė Savickas.

— Beje, kaimyne. Andai pas jus renčiau krypti. Aš jau jums ir čebatus pasiuvau ir visą jūsų šeimą apausiu. Ar negalėtumėte jūsų sūnus dabar, vasarą, pamokyti mano, štai, Petrelį. Norėčiau irgi į klases leisti. Kai pasižiūri sviete: koki namai, koki tiltai subudavoti! O vis tai žmogaus proto darbas. Ko tik išmokslintas žmogaus protas neprasimano. Štai mano Petrelis vis mėgsta meistravoti, statyti iš šiukų namus pagirėje. Ot, tik duok mokslą, ir jis bus koks inžinierius ir statys tiltus, namus, elektras. Juk, kaip sako, ir puodus ne šventieji lipdo, vis tie patys žmonės, tik išmokyk juos. Mūsų vaikai vargo matę, purvyną minkę — dirbs noriau, negu koks išcackintas dvaro ponaitukas.

Čia armalauka taip prunkstelėjo juokais, kad net visiems juokinga pasidarė. Tik Krūvelis priėmė Savicko kalbą rimtai.

— Nai misli ne? Nagi, kai mokinasi, ir išmoksta — lyg ne toks pat žmogus.

— Kažin, tamstėle, kiek ten jūsų ponaitis paimtų už mokslą? Sakau, kad išmokėti pajėgčiau.

— Ką jau čia už tą nieką ims. Didelis čia darbas kiek knygose parodyti.

Į grįžimą įpuolė uždusęs berniukas, pranešdamas, kad kunigas atvažiuoja. Moterys sujudo. Agnieškutė grūdo užpečkin vaikus, o vyrai užgesino pypkes. Tuo tarpu įėjo į grįžimą ir kaimynė Celiešienė, kurios arkliais buvo vežamas kunigas. Visi išbėro už durų į kelią.

Pasigirdo magiški varpelio garsai. Iš vežimo išlipo apysenis klebonas, šilkinu maišeliu ant krūtinės nešinas. Visi suklupę, giedodami "Prieš taip didį Sakramentą". Kunigas dievotai sukaupu veidu praėjo pro klūpančius žmones; įėjo į vidų pas ligonę ir ilgai užtruko su savo pareigomis. Tuo tarpu visi, vis klūpodami, giedojo giesmes, Šv. Sakramentą garbindami, o jų duslūs monotoniški melodijų garsai dingo čia vietoje, jokio atgarsio giroje nesukeldami.

Po apeigų klebonas nusiėmė nuo stalo savo įrankius, sutvarkė juos, o pasidėjęs stulą ir kamžą, pakeitė veido išraišką ir linksmiai prabilo į jo laukusius. Pirmutinė priėjo pasisveikinti, žinoma, Celiešienė. Paskui priėjo prie rankos namų šeimininkas, šeimininkė ir kiti. Vaikų tik vyresnieji gavo garbės pabučiuoti klebonėliui ranką, kiti buvo nustumti į užpečkį atgal ir smalsiai sekė nematytą pramogą. Pati Savickienė, paprašiusi kunigėlį prisėsti, paėmė ant rankų mažąjį ir sūpavo lopšyje mažiausiąjį, kad kartais nepravirtų ir nesukeltų ne laiku triukšmo. Kalbėti ji nediršo, atsikalbėdama savo nai kaip. Prie tokių aukštų svečių ji jautėsi dar menkesnė, išrodė dar labiau užguita. Net ir ko-

sėti ji stengėsi tyliau, kad savo kosulio garsais nesuturbėtų dėmesio į savo menką asmenį. Šeimininkas jautėsi šeimininku ir užkalbino svetį:

— Kas naujo sviete, prabaštėli? Gal kartais laikraštį turite kišeniuje? Mielai išsirašyčiau pats, bet kad į paštą nuo mūsų reikia tris valandas važiuoti. Surėdymo nėra pas mus gero! Va, kas bloga!

Kunigas pakėlė nustebusias akis. Savicko, kaip nelandaus parapijonio, klebonas asmeniškai nepažino, o gal tik neatsiminė. Kitiems buvo nejauku dėl Savicko drąsumo, tačiau klebonas mieliai atsiliepė:

— Gero neperdaug, žmogeli. Sarajevo mieste, Serbijoje, užmuštas Austrijos sosto įpėdinis, karaliaus vyriausias sūnus...

— Dievulėliau net karalius — ir tas užmuštas! Na, kaip dabar ten galėjo atsitikti, — nustebė moterėlės.

Ši didžiulės reikšmės žinia, kuri buvo tiesioginė priežastis pasaulinio sukrėtimo, nejučiomis praslydo pro visų ausis ir nesudrumstė monotoniško, kurtaus kaimo gyvenimo.

Kai kunigas persimetė keliais žodžiais su visais, pasiteiravo apie pažįstamą jam žmones, Celiešienę, teisindama, kad čia yra silpnas ligonis, pakvietė kleboną pas save į priešpiečius. Tai nebuvo nelaukia nei klebonui, nei kitiems ir imta atsisveikinti. Priėjęs prie vežimo, klebonas dirstelėjo į vežėją ir šalia sėdinčią Agnieškutę, kurią Celiešienė vežėsi kartu, nes bus namie reikalinga, sustojo, lyg ką prisiminęs, bet gerai neatmindamas.

— Palaukit! Aš judu ar nebūsiu kur matęs, — kalbėjo jis, vis mąstydamas. Mergaitė panėrė akis ir išraudo kaip obuolys. Vežėjas patenkintas nusišypsojo, o ūkininkė paaiškino:

— Nugi matėt, klebonėli, kur nematysit. Andai buvo pas jus klebonijoje: ant užsakų nešė.

— Važiuok, — parodė galva vežėjui, ir dulkių kamuoliai nusirito iš po arklių kojų ir vežimo ratų.

Celiešių sode gaidys pakėlė triukšmą, o perekšlė savo kūnu dengė vaikus nuo pavojaus: viršum medžių dirbo ratus vana-gas, rinkdamasis sau auką.

Privažiavo gonkas. Šeimininkas išėjo pasitikti didelio svečio. Kunigas, išlipęs iš ratų, linksmomis akimis pervedė abu būsimus jaunavedžius ir, dviprasmiškai šypstelėjęs, tarė bernui:

— Su vestuvėmis pasiskubink, berneli, jei nori žmona pasidžiaugti spėti. Gali kilti baisus karas.

Šeimininkas užprašinėjo svečią į seklyčią, šeimininkė su Agnieškute bėgiojo apie priešpiečius.

Kai Savickai, atsisveikino išlydėtus svečius, sugrįžo į grįžimą ir norėjo prašneškinti milabobę, ji jau buvo mirusi. Kada ji užgeso, kaip vos vos spindėjusi kibirkštėlė, nieks nepastebėjo ir nežino.

Lauke saulutė darėsi vis karštesnė. Sutingę paukščiai aptilo, tik laukuose monotoniškai cvirpė cvirpliai. Pūkstelėjo vėjas. Miškas nuošė, nušlamėjo, ir vėl visa aptilo.

DOVANŲ LAIMĖTOJAI

Metiniame "Liet. Dienų" žurnalo piknike rugsėjo 13 d., šv. Kazimiero par. salėje, šie asmenys laimėjo:

pirmą dovaną — \$200.00 — Regina Latožienė, Cicero, Ill.; antrą dovaną — dai. J. Juodžio paveikslą — Ignas Gurčinas, Santa Monica, CA.

Plokšteles (Keturi autoriai ir S. Klimaitės "Dainų recitalis") laimėjo:

Jonas Kanišauskas, Chicago, Ill., Bruno Gediminas, Garden Grove, CA; Aloyzas Pečiulis, Long Beach, CA; T. Kudžma, Nashua, NH; ir M. Mėlienė, Chicago, IL.

Po tris knygas (Laiškai Andromachai, Mokslas ir religija, Vyskupas ir velnias) laimėjo:

Ona Mekišius, Los Angeles, CA; Rymantė T. Barauskaitė, M. Kevalaitis, Santa Monica, CA; Aldona Biliūnas, Juno, Fla.

Po dvi anglų k. knygas (Battle of Grunwald, Forest of Anykščiai) laimėjo:

F. J. Šeštokas, St. Petersburg, Beach, Fla; Stasė Mockevičienė, Lake Elsinore, CA; Dana Mitkienė, Los Angeles, CA.

Po tris knygas vaikams (Meškiukas Rudnosiukas, Keturkojis Ugniagesys ir Žaižaras) laimėjo: kun. V. Aleksonis, Chicago, Ill.; kun. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa ir A. Mingėla, Hamilton, Canada.

Poezijos leidinius laimėjo: Dr. J. Jurgilas, Rancho Santa Fe, CA.

Laimėjimų traukimus pravedė Kazys Prišmantas, Mary Kiškienė ir Audra Griniūtė.

AUKOS LD PAREMTI

Stasė Ketarauskienė LD pikniko metu paaukojo \$100.00 LD paramai. Nuoširdus ačiū!

Po \$20.00 aukoj: G. Mažulienė, V. Alexanders, A. Markevičius, B. Meilus, Alg. Gustaitis, Ema Stirbienė, A. ir L. Mažėikos.

Po \$15.00 — E. Janušienė, Rev. V. Šiliauskas, Dr. M. Namikas.

Po \$10.00 — M. Ugenas, A. Milius, S. ir S. Damuliai, V. Šimoliūnas, J. Gliuda, J. Mikalonis.

Po \$5.00 — L. Davidonis, O. Mikulskienė, Irene Jasys, MD, kun. J. Kubilius, V. Beleckas, A. Keblys, A. Pažerienė, Dr. A. Petrikonis, C. Jasutis, A. Kalinauskas, K. Aukštakalnis, St. Santvaras, A. Žitkienė, A. Lukas, P. Duda, St. Jankauskas, Dr. J. Meliška, P. Atkočiūnas, V. Sodeika, S. Brazauskas, J. Agurkis, R. T. Barauskaitė, E. Milkauskas, T. Ivanauskienė, Prof. dr. P. Ragažinskas, Henrikas Paškevičius, Genė Plukienė, P. Visvydas, A. Rugys, O. Vaitas, MD, kun. A. Račkauskas, S. Žiemelytė.

Po \$2.00 — J. Jasinskas, Mr. R. Kilikauskas, L. Oksas, M. Petrauskienė, F. Sakas, Rev. P. Patlaba, G. Breichmanienė, L. Gvildys.

KALĖDINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE

Praktiškas ir naudingas siuntinys 1 – 1981

3 m. šilkinio geriausios rūšies aksomo suknelei; 3 m. vyriškai arba moteriškai eilutei vilnonė medžaga su įaudimu *All wool made in England*; vyriški išėginiai marškiniai arba bliuskutė; vyriškas arba moteriškas nertinis; "Wrangler" arba "Levi" jeans, denim arba rumbuoto velveto; medžiaga dėl dviejų puikių suknelių arba 2 svarai vilnonių su mohair siūlų.

Šio siuntinio kaina su maitu ir persiuntimu \$320.00.

I šį siuntinį dar galima dadėti 8 svarus įvairių prekių: medžiagos galima dadėti 3 m. ir dirbtinio minko kailio paltui 3 jardai.

Žemiau siūloma keletas naudingesnių dalykų (kaina su maitu):

Avikailiai, ilgi arba 3/4, vyr. arba moter., tikros odos viršus, dirbtinio kailio panusas, kailio kalnierių, sveria 5 sv.	\$220.00
Geriausios rūšies avikailiai, tikro kailio, 3/4, sveria 5 sv. ...	600.00
Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai, De-lux, sveria 6 sv. ...	100.00
Dirbtinio minko kailis paltui, 3 jardai, Panch, sveria 6 sv. ...	86.00
Jeans "Wrangler" arba "Levi", siuntinyje gali būti dvi, viena pora sveria 2 sv., kaina už vieną	40.00
Jeans, rumbuoto velveto, siuntinyje gali būti 2, kaina už 1 ...	42.00
Vyriškas arba moteriškas megstinis, sveria 1 ir pusę sv.	40.00
Vilnonė arba šilkinė skarelė	12.00
Telescopic lietsargis, sveria pusę sv.	13.00
Vyriški arba moteriški odiniai pusbačiai, sveria 1½ sv. ...	50.00
Puiki medžiaga suknelei	32.00
Angliška medžiaga eilutei	60.00
" " "	70.00
" " "	96.00
Aksomo medžiaga eilutėm, 3 m., dvigubo pločio	80.00
Kalkuliatorius TI — 33, Texas	57.00
TI — 51 — III, profesionalinis	100.00
Stotoskopas, Littmann	62.00
Šio maisto produktai galima siųsti su rūbais: ½ sv. arbatos — \$4.00; ½ sv. nescafee — \$6.00; 1 sv. pupelių kavos — \$7.00; 1 sv. šokolado; 40 cigarečių — \$5.00	

Sudarant siuntinį savo nuožiūra, reikia pridėti persiuntimui \$42.00

Pasiunčiame pramogines ir kitokias muzikos plokšteles.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant Lietuvoje gyvenančioms žmonoms pensijas, pasiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.

(Z. Juras)

11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England
Tel. 01-460 - 2592

LITUANISTICS IN ENGLISH

Dr. Antanas Kučas, LITHUANIANS IN AMERICA, their story, told

by one of themselves, beginning in 1659 and progressing to and through this Bicentennial. — The author, a Lithuanian and American scholar, traces the personalities and events of importance, the formation of Lithuanian organizational, religious, social, artistic and political life.

Encyclopedia Lituanica Publishers, Boston, Mass, 1975. 349 p. with index; price \$6.

The above as well as other Lituanistic books are available directly from the Publishers, and also from "Lithuanian Days" Magazine Publishers.

POEZIJA ir PROZA

skaito
autoriai

Plokštelė dar galima gauti sena (nepakelta) kaina — \$5.00
Lietuvių Dienų" leidykloje, 4364 Sunset Blvd., Los Angeles CA
90029

ENGLISH SECTION

Right of Reply

by

Max M. Kampelman

Mr. Chairman:

It was my original intent not to respond to the personal attack by the delegate of the Soviet Union. In the best interests of our deliberations, however, I wish to express by disappointment.

Early in these meetings I made a statement at one of our plenaries about human rights violations in the Soviet Union. The Soviet delegate responded then by stating that I was not telling the truth. I therefore wrote him a personal letter which I did not distribute here. I said in my letter that if the facts I used were inaccurate, then I would appreciate his correcting them. He, after all, I said, had access to the facts. If my information was inaccurate, I would be pleased to take the floor at a plenary and set the record straight. I never received an answer to my letter.

Today I again set forth additional facts, names, dates; these angered the Soviet delegate. But there is no refutation of the facts, other than to make charges that the human rights activists being persecuted are "criminals," whose lives have sunk "so low." It is therefore understandable that terms such as "demagoguery," "hypocrisy," "disgusting cynicism," "contempt," "dark alley tactics," and related personal attacks were heard.

The delegate referred to my being a lawyer. It reminded me of a practical bit of advice given to a group of young lawyers:

"If your case is strong on the facts but weak on the law, talk about the facts.

"If your case is weak on the facts but strong on the law, talk about the law. pound the table and attack!

Mr. Chairman, we have all noted with interest the figurative pounding on the table by the Soviet delegate earlier today.

Thank you.

MADRID CONFERENCE UPDATE

With eight weeks remaining after the current recess to negotiate a new agreement at the CSCG, the U.S. Delegation expresses no optimism but vows to steadfastly avoid a compromise in language which could be construed to the Soviets advantage.

The idealistic objective set out last September appear to have been abandoned for words that will strengthen past agreements in the hope that "these words might in turn later produce the compliance that has been so conspicuously absent.

Max Kampelman's report of July 28 describes the frustration and tension surrounding the meeting, particularly in light of combined Soviet violations while the discussions were taking place. He says, "our inability in more than ten months of active and tiring deliberations to complete the tasks assigned to us by the Helsinki Final Act is a regrettable but understandable reflection of the international reality." Kampelman cites as detrimental to the conference proceedings the continued Soviet occupation of Afghanistan, the intensified Soviet military build-up and the relentless repression of human rights in the Soviet Union. Nonetheless, the Delegation persisted in their exposition of such abuses. Kampelman says:

"What we have witnessed during the entire life of this Madrid meeting—while the Soviet delegation has been professing its fidelity to the Final Act—is a systematic effort by the regime to destroy the entire human rights movement in the Soviet Union. No human rights group has been left untouched. But these men and women know they have friends. They are not forgotten! We remember them here. Books published all over the world will recall their deeds for new generations to remember." And he itemized the atrocities inflicted within the past ten months. About Lithuania he noted: "In a Plenary statement on May 12, I noted the fifth anniversary of the Moscow-Helsinki monitoring group. Since then, that group, and the Lithuanian and Ukrainian monitoring group as well, have been further decimated by arrests and trials . . . Two new members of the Lithuanian Monitoring Group, Vytautas Vaisiunas and Mecislovas Jurevicius, were arrested and charged with anti-Soviet fabrications and participating in religious processions. As another example of the transgression of the Final Act, Kampelman pointed out the blatant disregard of the commitment to reduce barriers to the reunification of families. He says that "emigration figures for Armenians and for ethnic Germans who want to rejoin their families have dropped substantially. The number of Jews allowed to emigrate is dropping at an even greater rate. In the first six months of 1979, 24,794 Jews left the Soviet Union; in the first six months of this year only 6,668 left—a decline of 73 percent in only two years."

The major problem has been that the Soviet interpretation of words has led to acts which no one in the participating international community could condone. For example, religious believers continue to be persecuted, imprisoned, and systematically discriminated in

education and employment because religious freedom is perceived to run contrary to "national traditions." During the last three years, at least 250 Christians, to our knowledge, have been imprisoned in the USSR for pursuing the dictates of their faith and conscience . . . We have every reason to wonder whether this pattern of arrests may not be the "national tradition." This kind of 'national tradition' has no place in any document brought forth by our meeting," says Kampelman

Likewise, "detente" has become a meaningless word. "The word is meant to describe a condition of relaxation of tension between states. I submit again that the Soviet Union's actions and attitudes toward its neighbors and its massive military buildup demonstrates to us that such a condition does not exist today. If a general pattern of aggression and intimidation can be referred to as "detente," then surely the continued use of the word is bereft of any significance. That is why our Delegation has been reluctant to use it in our final document. We will not permit its use as an attempt to camouflage a policy of force," Kampelman explains.

A major objective of the delegations in Madrid has, therefore, been to seek language in the final document "that calls for the removal of obstacles preventing the individual from expressing his views and otherwise knowing and acting upon his rights and duties in the human rights area, including those concerning the implementation of the Final Act."

Thus, all energies have gone to:

finding language which makes unmistakable reference to the important role that Helsinki monitors play;

agreeing to discuss human rights and human contacts issues in a serious, thoughtful and constructive spirit;

putting specific content into the Final Act language on freedom of religion;

reaching consensus on unimpeded dissemination of broadcast information; agreeing on an early date for the next follow-up meeting after Madrid (which the Soviet Union has refused to commit itself).

Kampelman denies that they seek to interfere with the political, social, economic and cultural system of any other participating state but rather that all participating states agreed to be monitored to the conditions of the Final Act by their own volition and that this is their primary intent. What the delegates are hoping for, then, is some demonstration from the Soviet Union that it intends to abide by the provisions so that such agreements do indeed become the objectives of all participants, that commitment is reciprocated. He says: "Our peoples have every right to ask what good it does to talk about new promises when the old ones are not kept." And he doesn't intend to let old promises be forgotten.

GENERAL ANTANAS GUSTAITIS

Chief Commander of the
Lithuanian Air Force

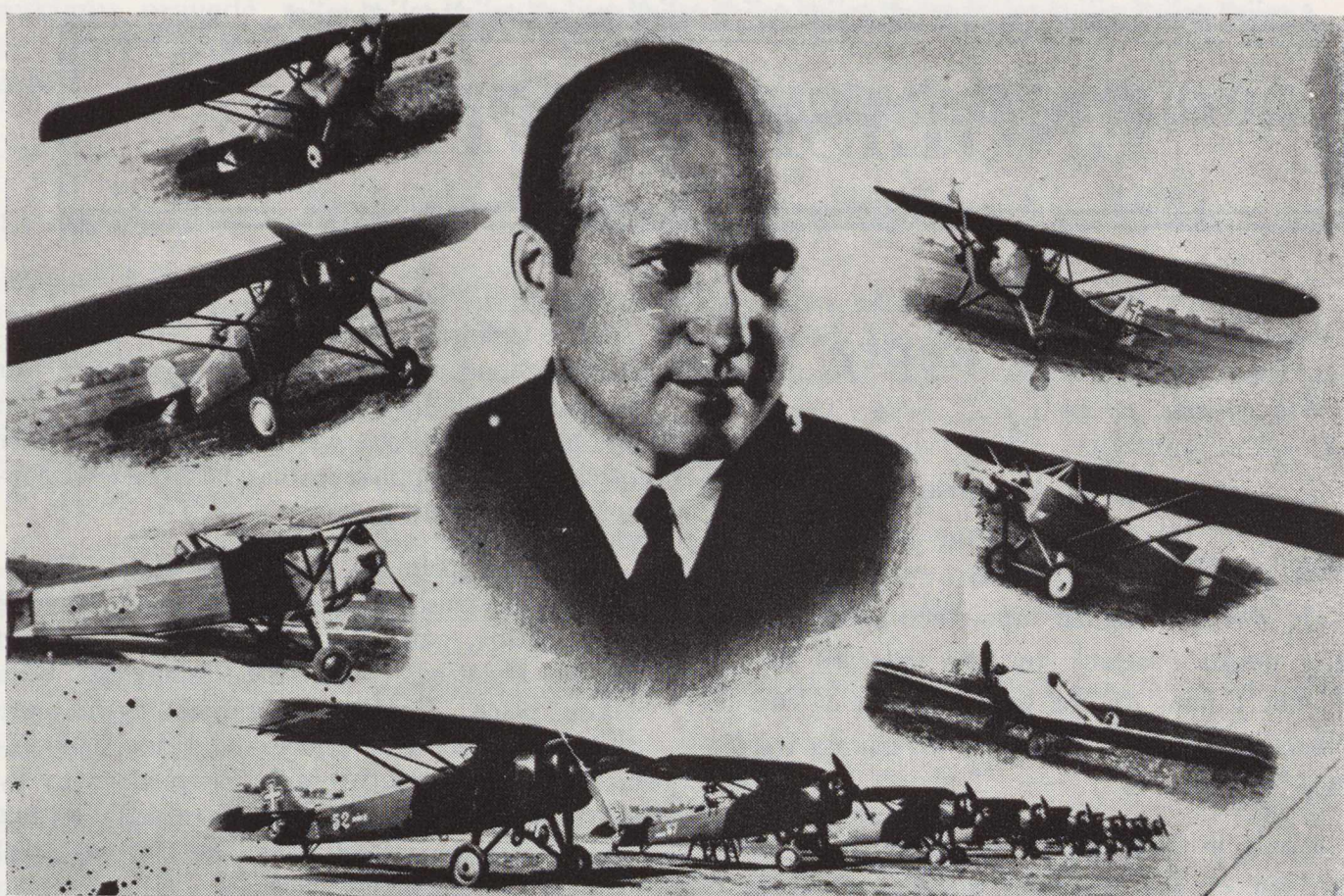
E. Jasiunas

A. Gustaitis was born on March 27, 1898 in Obeline, Lithuania. He was the youngest in a family of four brothers and two sisters. While attending high school in Marijampole, he was considered to be the best chess player and mathematician.

When World War I broke out, his school was relocated to Jaroslavl, Russia. After graduation and some engineering studies he returned to his homeland and volunteered into the Lithuanian army.

On December 16, 1919, he graduated from the Air Force Cadet school in Kaunas and, as a pilot of the young Lithuanian Air Force, he participated in the battles for independence. In the first years of military service he lectured on the theory of aviation to his fellow pilots and was promoted to squadron leader.

In 1925, after a very successful demonstration of his airplane named ANBO I, the Lithuanian government sent him to the Ecole Superieure d'Aeronautique et de Construction Mecanique in Paris, France, where he earned

Gen. A. Gustaitis and his ANBO airplanes. Gen. A. Gustaitis ir jo lėktuvas ANBO.

his degree in aeronautical engineering.

As a high-ranking officer and representative

of the Lithuanian Air Force, he visited various European countries numerous times. Antanas had a fluent command of the English, German, French, Italian, Russian and Lithuanian languages.

On May 9, 1934, he was promoted to Chief Commander of the Lithuanian Air Force and very successfully performed these duties until the occupation of Lithuania by Soviet-Russia in 1940. On Nov. 23, 1937, being only 39 years old, he was promoted to the rank of Brigadier General, thus becoming the youngest general in Lithuanian history.

Gen. Gustaitis designed ten different ANBO airplanes:

ANBO I—a sport plane, in 1925;

ANBO II—a trainer, in 1927;

ANBO III—a trainer, in 1930.

Serial production;

ANBO IV—a reconnaissance plane and a light bomber, in 1932.

Serial production, with 560/650 HP engine. Three of these airplanes, under his leadership visited almost all the capital cities of Europe, in 1934, without a single mechanical failure and covered 10,500 kilometers.

ANBO 4I—an improved version of ANBO IV, with 930/1100 hp engine. Designed in 1938, this was the creation of Antanas Gustaitis. Serial production.

ANBO V—a trainer, in 1930, serial production.

ANBO 5I—improved version of ANBO V, in 1938, serial production.

ANBO VI—a trainer, in 1933, serial production.

ANBO VII—a civilian trainer, in 1937, designed but never built.

ANBO VIII—a light bomber, in 1939. All metal construction, with 1010/1070 HP engine, planned for serial production, but due to the Soviet occupation, only a prototype was built. This was his last design.

[continued on next page]

TOP

Flight of ANBO V's around Europe in 1934. Stop-over in Brussels, Belgium.

BOTTOM

ANBO VIII—gen. A. Gustaitis last creation being wheeled out from workshop in Kaunas. A. Gustaitis walks behind the airplane at right.

ANBO kelionės metu per Europą 1934 m. sustota Briusely, Belgijoje. Valdžios atstovai pasitinka gen. A. Gustaitį.

Apačioje —

ANBO VIII, gen. A. Gustaičio paskutinis kūrinys, išstumiamas iš dirbtuvių Kaune. Gen. A. Gustaitis eina iš užpakalio.

GENERAL ANTANAS GUSTAITIS

Gen. A. Gustaitis was also the chief of the Air Force workshops in Kaunas, where his ANBOs were built. After the completion of each prototype, he test-flew them personally.

Under his leadership, the Lithuanian Air Force was considered to be one of the best organized in pre-WWII Europe. Several squadrons of the most modern fighter airplanes of that era were purchased from England and France.

On June 15, 1940, when the world's attention was concentrated on the events in France and the Nazi-occupation of Paris, Soviet-Russia's military forces occupied all three Baltic countries.

After the Russian occupation, his wife and three daughters succeeded in relocating to Germany, but the General himself decided to stay with the rest of the nation. A few months later, he also attempted to escape to the West, but the Russians captured him at the German border. He was imprisoned, tortured, and finally on October 16, 1941, murdered in a prison near Moscow. His death was documented by a letter from American Red Cross to his daughter Rasa, dated Jan. 26, 1968.

So ended the short but glorious life of one of the best sons of Lithuania, "Eagle of the eagles". In October of this year, (1981), Lithuanians are commemorating the 40th anniversary of his death.

Two Members of

Lithuanian Helsinki Group Arrested

Two members of the Lithuanian Helsinki Group, *Mecislovas Jurevicius* and *Vytautas Vaiciunas*, were arrested at the end of March, according to reliable sources from Lithuania. Vaiciunas, an engineer residing in Kaunas, joined the Helsinki Group in February, 1981. Their case is now in the hands of the LSSR Procurator's office, which has not yet disclosed the charges.

The arrests might have been prompted by the release of two documents of the Lithuanian Helsinki Group, which bear the signatures of Jurevicius and Vaiciunas. Document No. 28, issued on February 11, 1981, condemns the recent mock-trials of Lithuanian and Estonian patriots and demands their release. Document No. 29, dated February 28, 1981, protests against the maltreatment of *Petras Cizikas*, who is a victim of the abuse of psychiatry. The arrest of Jurevicius and Statkevicius leaves only two members of the Lithuanian Helsinki Group outside the prison walls: Ona Lukauskaite-Poskiene and the Rev. Bronius Laurinavicius.

ELTA, May 1981

Patriotic Rally Marks

550th Anniversary of Vytautas

Lithuanians defy KGB to honor historical statesman

Over one thousand Lithuanians gathered on October 25, 1980, in the historic town of Trakai to mark the 550th anniversary since the death of Grand Duke Vytautas the Great (1350-1430), the outstanding Lithuanian historical

hero. The Soviet authorities did their best to disrupt this demonstration of Lithuanian patriotism. The rector of Trakai was told to lock up his church. Militiamen and KGB agents obstructed the traffic to Trakai: chartered buses and cars were stopped, driving licenses and documents scrutinized. Many participants had to complete their journey to Trakai on foot. A number of priests, including several members of the Catholic Committee for the Defense of the Rights of Believers, were escorted back to their homes.

A festive Mass was celebrated by six priests in the church, which was built by Grand Duke Vytautas in 1409. KGB agents and informers were milling in the crowd. After the Mass, the crowd marched towards the historic castle of Trakai, which is situated on an island in the lake of Galve. They found a part of the wooden bridge to the castle dismantled. A large contingent of KGB agents and militiamen guarded the shores. The demonstrators stopped by the lake shore and honored Vytautas by reciting poems, singing patriotic songs and religious hymns. The ceremony concluded with the singing of the national anthem of independent Lithuania. One youth was briefly detained and searched. The priests who participated in the commemoration received written warnings from the Commissioner of the Council for Religious Affairs, Petras Anilionis, who charged them with a violation of the regulations governing religious associations by participating in a Mass without a proper permission.

(From *The Chronicle of the Catholic Church in Lithuania*, No. 46, December 25, 1980)

YOUTH RETRACTS TESTIMONY DENOUNCES KGB

[Witness in Petkus case exposes official lies]

The statement of 22-year old Regimantas Paulionis, published in issue No. 5 of *Vytis* (The Mounted Knight, July-August, 1980), is important for two reasons. It clearly demonstrates that the case against Viktoras Petkus, who is now serving a term of three years in prison and seven years in severe regime camps, has been fabricated by the KGB. A member of the Lithuanian Helsinki Group, Petkus was sentenced on July 13, 1978, for alleged "anti-Soviet agitation and propaganda" and related charges. Paulionis was one of the chief witnesses during Petkus' trial. His statement also describes the typical KGB tactics in entrapping young people as collaborators and informers. Excerpts from the statement follow.

STATEMENT

From: *Regimantas Paulionis, res. in Vilnius, Stikliu sk. 13-6*

To: *N. K. Dybenko, Second Secretary of the Central Committee, Lithuanian C.P.*

"In February, 1975, when I was a ninth-grade student at the Vienuolis High School in Vilnius, I was called to the principal's office . . . where KGB agents — *Captain Vaidas Semionovas-Cekenis* and *sr. lieutenant Antanas Bimbynas* — began interrogating me . . . I was accused of trying with my friends to hoist a Lithuanian flag on the occasion of Lithuania's Independence Day. (It turned out that this charge was a fabrication.) What really inter-

ested them was why I, *Julius Sasnauskas, Vytautas Bidlauskas, Vytautas Bogusis, Andrius Tuckus, Algirdas Masiulionis* were visiting *Viktoras Petkus'* apartment, what we discussed and read there, etc.

" . . . The two agents kept summoning and questioning me . . . They pressured me to spy against my friends and wanted to know the smallest details about Petkus. When I disagreed, Semionovas-Cekenis told me that I would be expelled from school and my brother — from the seminary . . .

"The KGB kept calling my home more and more frequently, setting up meetings, instructing, and assigning tasks. Meanwhile, I had to give a detailed report on the fulfillment of my 'plan' . . .

Paulionis goes on to describe typical meetings with the KGB during 1976-1978. He had to sign receipts for small payments (15 or 20 rubles). In 1977 a new KGB agent, *Major Romas Pietaris*, was assigned to supervise him. Paulionis was also asked to spy on his brother, the seminarian, and to report if he was reading the *Lithuanian Chronicle* or other underground literature. When Paulionis refused, Pietaris threatened to keep him in the army forever and to have his brother expelled from the seminary. Again Paulionis agreed to collaborate with the KGB, in order to protect his brother. For this, he was rewarded by being appointed driver with a special Red Army unit in Alytus, Lithuania, and was promised an assignment to Moscow, where he would serve as a personal chauffeur for a Red Army general. Meanwhile, the KGB asked him to report on any anti-Soviet utterances among soldiers and officers.

Again, when Paulionis refused to sign a contract for collaboration with the KGB, he was told that instead of Moscow he would be sent to Siberia and his brother might meet Vitalij Ocikevic's fate. (Ocikevic, a Pole from Western Ukraine, tried to enter the Theological seminary in Kaunas; he resolutely rejected all KGB attempts to enlist him as an informer—shortly afterwards he was found murdered.) Afraid to endanger his brother's life, Paulionis signed a pledge of collaboration.

In April, 1978, Paulionis was sent back to Vilnius, where he had to report to the KGB. This time Pietaris focussed on the "indecent and deviant" aspects of Petkus' behavior, intimating that he was a homosexual. Paulionis did not divulge anything to support such a contention. Nevertheless, he was instructed by Pietaris to state to the interrogator, *Captain Daugalas*, "that Petkus plied us, minors, with drinks; that I noticed homosexual tendencies in Petkus' behavior; and that I saw Petkus' strange behavior with *J. Sliuksteris*". Pietaris wrote this information down in a protocol, which Paulionis signed. He also signed a similar protocol written by Daugalas. Several days later, Paulionis was whisked to the KGB from a friend's wedding party and, while still drunk, was made to sign more than a dozen statements.

In May, 1978, Paulionis was returned to the Red Army. He was told by the chief of the Special Section that he must denounce Petkus, who is a "criminal, a relic of the past, a fascist and a nationalist, and such characters must be shot". Back in Vilnius, in August, 1978, Paulionis was thoroughly instructed by the KGB how he should behave during Petkus' trial.

Some of Paulionis' friends and acquaintances ostracized him or denounced him for what they

called his "treacherous behavior". But he gave a detailed account of the falsification of Petkus' case to *Antanas Terleckas* and *Julius Sasnauskas*, when they came to visit him.

During Petkus' trial, Paulionis retracted his "falsified testimony". He returned to his regiment, where he was pursued by KGB agent Pietaris, who reproached him for the retraction and maintained his threats. The KGB maintained its pressure on Paulionis, ceaselessly interrogating him. He was released from the army and started working in the printing shop. Soon, however, he lost his job — on KGB orders. At present Paulionis is unemployed. He writes:

"I categorically refuse to sling mud at an innocent man (Viktoras Petkus. Ed.) who has done so much good for me . . . This method of fabricating charges exposes the criminal nature of the KGB and its gendarmes . . . Having comprehended my guilt, I declare that I am severing all ties with the KGB organs. I am renouncing all my written depositions, and more I am retracting my testimony against Viktoras Petkus, which was fabricated by the KGB, taking advantage of my weakness and cowardice".

(From *Vytis*, No. 5, July-August, 1980).

JULIUS SASNAUSKAS

Portrait of a Young Idealist

Julius Sasnauskas is accepting the prisoner's fate calmly, as a sacrifice that will help to remove the stone from Liberty's Tomb. His letters to his family radiate lucidity and strength. In one of them, dated December 13, he writes to his mother:

"Don't ask, my dearest mother,
How I got behind the bars—
It was because I loved my homeland
And refused to be a traitor . . ."

Some postscripts are nostalgic: It will soon be a week (after the arrest). On Sunday, these walls and barred windows are even more oppressive. But I don't plunge into despair—freedom is bound to come. Today, at Masstime, I was together with all of you in my thoughts. I feel this communion and everything becomes easier. I made a little cross from matches and thread and am wearing it now around my neck, my own cross was taken away . . . Mass is ending at St. Michael's now, alas".

In another letter he writes: "I am vegetating as an animal. Please, don't get too upset about it. You've had enough trouble because of me—carry this cross, too. Besides, I did not get here for robbing people, or something of that kind. From my earliest days you brought me up to respect truth. Why then shouldn't I suffer for truth or bear witness of its value?"

(From *Vytis*, No. 5, July-August, 1980)

Remarks by

HON. CHARLES F. DOUGHERTY

4th Congressional District, Pa., in accepting *Knights of Lithuania "Friend of Lithuania" Award*, Aug. 22, 1981.

It is a pleasure for me to be here with you this evening, at the University of Scranton. I want to thank you tonight for your thoughtfulness and your kindness, in giving me this award. I would like you to know, that the ad hoc Committee on the Baltic States and

BOOK REVIEW

WHEN PEGASUS MOCKS

By Jurgis Gliuda

In the near future Bill Faith, a former public relations man for comedian Bob Hope, will issue his book: "Hope: A Life in Comedy" (Putnam). A few excerpts from this volume of recollections have already appeared in periodicals. The author attempted to grasp the basic elements of true American humor.

Bill Faith states in a pessimistic tone: "Today's humorists are gone. Our society has broken up into so many groups . . ."

However, there are still vivid and powerful smiles in our everyday imbroglios. Art Buchwald is one of the humorists who is able to mix laughter and satire into one dish.

A fresh voice in this serious humorous activity is a new booklet by our, Lithuanian author, Arejas Vitkauskas, entitled "*Pegasus On Stilts*". The booklet is stuffed with thirty versed short-liners of quibbles. Beyond doubt, Arejas Vitkauskas has his faithful audience and the recent booklet will be sold out quickly, as other previous ones were. In this genre Arejas Vitbauskas appears as a rare unique phenomenon. Americans love to laugh and

the Ukraine, is indeed in existence. As of today, over 60 members of the Congress of the United States are identified with that Committee. I am privileged to be the co-chairman, along with Congressman Donnelly of Massachusetts, of this congressional ad hoc Committee of the Baltic States and the Ukraine. The issue will not go away, and you should know that. I want you also to know, that I am very proud to accept this award this evening, not for anything that I have done in the past, but rather as a bond for the cause of Free Lithuania, that we share in common. I accept it as a commitment to continue our struggle against Soviet repression, and I accept it as a symbol of our faith and our belief that one day, Lithuania, Estonia, Latvia and the Ukraine, will be free!

Too often, we in political life, and I am sure you, in civilian life, frequently use a lot of words, without, perhaps, giving thought about what they truly mean; words, like "thank you," "how are you?" and all that bit. We also find ourselves using words like freedom, and heritage, and tradition. I find that many of us fail to feel, really feel, the meaning of the words—freedom, heritage and tradition. We fail to let those words touch us in our everyday life. We fail to sense the true impact of what the word freedom really means.

Let us always, ladies and gentlemen, when we speak of Lithuania, not just speak about a geographical location, let us also speak, and feel, and be touched and be impacted by the fact that Lithuania is a people . . . Lithuania is a heritage . . . Lithuania is a tradition. Lithuania is a people, a heritage, and a tradition that tonight is imprisoned, denied and persecuted. Lithuania is a people, a heritage and a tradition that has hope and pride and faith. Through their efforts and our efforts, and with God's blessings, one day they will be free!

smile—and "Pegasus" of Arejas Vitkauskas, even on stilts, is funny and full of mild mockery.

Our author presents plots at random, achieving good results as much as Bob Hope does in his monologues. Arejas Vitkauskas makes laughter by surprising comparisons and conclusions. One hour of reading provokes the reader to grin at the vanity of everyday events, which are presented under the veil of fleeting sarcastic peering. The grin of the author creates new ways of understanding everyday vanity. In this way he makes mild mockery of our harsh times.

In thirty short-lined poems there is included a meaning of casual problems in the form of a condensed monologue. The author avoids fancifulness and mannerisms. The language is simple and richly metaphorical. So everyone is involved in the text. By way of illustration: assume you are in a dental office (pg.12)—

*I would rather lay my weary head under
the guillotine,
Than submit just one jaw for drilling
routine.
And description of Hollywood, California
[pg.10]:
Here it is—that city of light—
Where everybody is a knight;
The capital of Hope
And main warehouse for our dope!*

Quite frequently the joy of gags and word-games fascinate the author and carry him into an alluring gallop of names, words, titles and descriptions. His "*Pegasus On Stilts*" is vivid and pert. Let's take a pointillistic picture of "Business Page" (pg.15):

*"GOLD AND SILVER. Markets closed"—
Sounds like: "Stolen, while we dozed".
STOCK EXCHANGE shows HOURLY SALES.
Huge and broad as monstrous whales . . .
When "SECURITIES" we read—
More security we need . . .
Seeing figures: CHAIN REPORTS"—
We know profits of all sorts . . .
And the MARKETS AT A GLANCE
Often cry to us: "Your chance!"
As to those "MOST ACTIVE STOCKS"—
They just look like perching flocks! . . .
All about the TRUST AND BANKS—
Makes today the upmost ranks . . .
ELECTRICITY and GAS
Also oomph in figures has . . .
DIVIDEND and OUTPUT—terms—*

Are the speech of business firms . . .
On the other hand we find the description of quiet opposite themes and Arejas Vitkauskas becomes exceptionally short-spoken. The hollow rumble of a mafioso, of crime and settlement of the old score in "The Mafia way" (pg.15):

*Jump.
Bump.
Slump.
Dump.*

A sinister picture runs in mad speed in only four words. Clear. Understandable . . .

"*Pegasus On Stilts*" is a collection of versified satire, highlighted throughout by mild mockery.

LITHUANIA IN PHILATELY (27)

By A. Bernotas

KLAIPEDA

Part II

At the end of World War I the Allied and Associated Powers—Great Britain, France, Italy and Japan—gathered together in 1919 at Versailles, France, to consider the fate of defeated Germany. The former German Reich was cut into pieces—territories and Free Cities. In addition, USA's President Woodrow Wilson's famous Declaration of 14 Points during the war had to be considered. He had said: all nations or states whose freedom during the war was taken shall regain their freedom and sovereignty. Lithuanian and Prusso-Lithuanian delegates, though unofficial, thankfully regarded this proposition.

When the Allied Commission brought the question of Lithuania Minor, that is Eastern Prussia, Lithuanians demanded that this territory be attached to Lithuania proper. But the Commission, influenced by the Poles, decided that the territory to the left-side of the Nemunas-delta which was strongly germanized during the centuries, must remain as part of Germany, and the territory north of Nemunas, still alive with Lithuanianism, must be detached from the Reich and given to Lithuania. But, as Lithuania at this time did not have a solid government and internationally accepted boundaries, the Commission also decided that the detached territory temporarily remained under Allied control. And so, according Treaty of Versailles, Article 99, a *Territory of Memel* was formed. The territory comprised with the inland waters an area of 2848 sq.miles with a population of 141,000. The administration of the territory was given France.

For illustrations of this article we exhibit the following stamps: (1) 1920. Stamps of Germany overprinted MEMELGEBIET. 17 varieties exist. (2) 1920. Stamps of France overprinted MEMEL. Over 111 varieties exist.

1. 1 laida 1920 m. Vokietijos pašto ženklai, perspausdinti pavadinimu MEMELGEBIET (Klaipėdos kraštas).

2. Tolimesnės laidos: Prancūzijos pašto ženklai, perspausdinti žodžiu MEMEL.

According to this treaty, the German armed forces would have Klaipeda in February 1920. The Reichs-Commissar of Germany, Count von Lamsdorff had given the administration of the land to the French General Dominique Joseph Odry who controlled with a battalion of infantry. Gen. Odry relayed local administration to appointee Landes—Direktorium offered by German-oriented citizens.

The Lithuanian *seimas* (the parliament) in its session of November 11, 1921 demanded that the Territory of Klaipeda be transferred to Lithuania as the Treaty of Versailles said, with broad autonomy in cultural and economic affairs. However, the French High Commissioner Gabriel Jean Petisne, influenced by Poland, sought to make the territory a Freistaat. The Poles even suggested that they would give Klaipeda back to Lithuania in exchange for Vilnius territory, which they occupied in 1920. Meanwhile the economy of the country steadily deteriorated.

At this time the National Council of Lithuania Minor, now located in Silute, decided to act on its own behalf. In its session of January 9, 1923, presided by Martynas Jankus and attended by other well-known personalities, formed the Supreme Committee for the Liberation of Lithuania Minor. This Committee dismissed Landes-Direktorium and appointed Erdmonas Simonaitis for local administration. It proclaimed a revolution in the country under the leadership of Capt. Polovinskas — Jonas Budrys, in later years the Lithuanian Consul General in New York, and asked Lithuania for help.

Lithuania responded. Thousands of volunteers, mostly *sauliai* and students, penetrated the border and joined the local insurgents. In a couple of days the country was liberated without a violent struggle. Only the City of Klaipeda, defended by French garrison and the local police forces, resisted. However, the resistance on January 15, 1923 was broken and the French surrendered. The insurgents lost only several lives.

The Supreme Committee, after the Liberation of Klaipeda Territory on January 19, 1923, asked Lithuania to enjoin them to the country. The Lithuanian *seimas*, having the report from prime minister Ernestas Galvanauskas about the liberation of Klaipeda, on January 24, 1923, gladly accepted the request and appointed as a Lithuanian representative to the territory Antanas Smetona.

The Allies, especially Poland, protested the independent act. They threatened with a war; foreign war-ships actually showed up in the harbor of Klaipeda. But there was no war. Protesting French troops left the country and the entire affair was turned over to the diplomats.

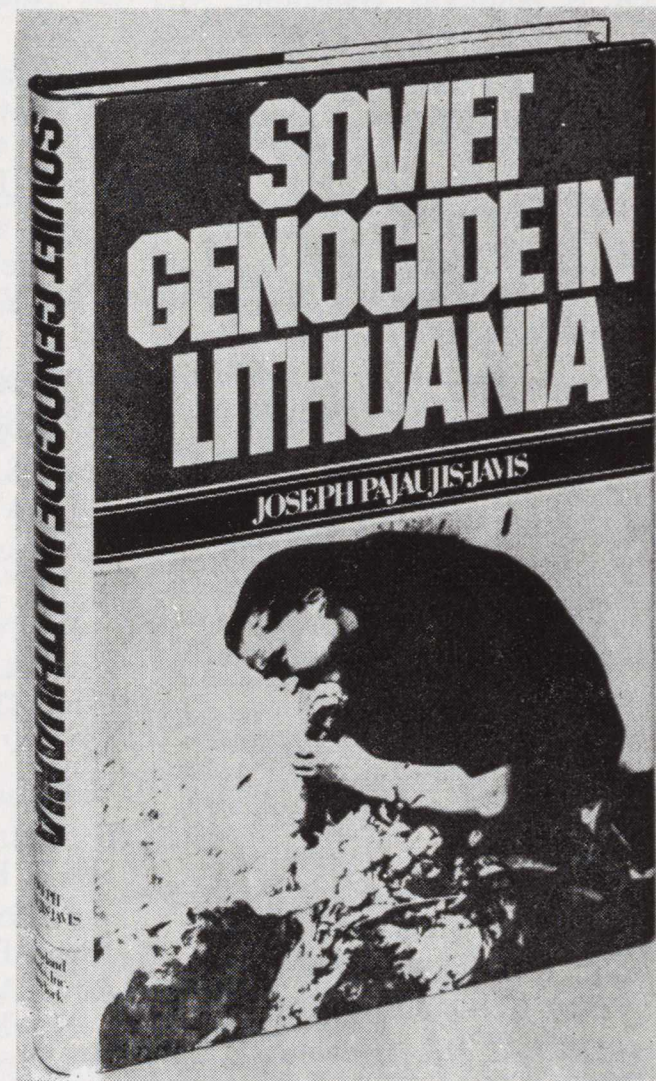
ANGLIŲ - LIETUVIŲ K ŽODYNAS LIETUVIŲ - ANGLŲ K. ŽODYNAS

kiekvienas po 30.000 žodžių ir posakių.
Irišta kietais viršeliais ir per 500 psl.

Vieno žodyno kaina \$10.

Pasiuntimo išdaidos \$1.00

4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Ca 90029
Užsisakyti: L. D. leidykloje

A BOOK ON "SOVIET GENOCIDE IN LITHUANIA"

A new book about the existential struggle of the Lithuanian nation was published recently by Manyland Books, Inc., New York: *Soviet Genocide in Lithuania* by Joseph Pajaujis-Javis. The book starts with the first Soviet occupation of Lithuania in 1940-1941, surveying the persecution, the terror, and the popular resistance, culminating in the armed revolt of Lithuanian patriots in June, 1941, and a short-lived restoration of independence. The second part of the book deals with the turbulent decade (1944-1954) of the second Soviet occupation, following three years of Nazi rule. The author focuses on the widespread armed resistance and guerrilla warfare, to which the Soviets responded with forcible collectivization of Lithuania's agriculture and mass deportations to the Gulag camps. Amply documented, the book has a bibliography and an index. (246 pages, illustrated).

The author of the book, J. Pajaujis-Javis, was a distinguished economist and member of Parliament in independent Lithuania. Having fled the Soviets, he settled in the United States, where he taught at the University of Alaska and worked in the Library of Congress.

Soviet Genocide in Lithuania may be obtained for \$10.95 from the Lithuanian National Foundation, P.O. Box 21073, Woodhaven, N.Y. 11421. A limited number of copies are available for communications media from: ELTA information Service, 1611 Connecticut Ave., N.W.,

Washington, D.C. 20009, and Lithuanian Days, Los Angeles, California.

GARBĖS PRENUMERATOS

Dr. S. Andukas, Baltimore, MD.
Peter Atkočiūnas, DDS, Cicero, IL.
J. Z. Augustinius, Illinois.
Br. Aušrotas, Juno Beach, FL.
Leo Bagdonas, Santa Cruz, CA.
Pr. Baltuonis, Canada.
Inž. Peter Baltran, Los Angeles, Calif.
Rev. A. Bertašius, San Elizario, TX.
Dr. John Bernotavicz, Barrington, Ill.
A. Braškys, Ont., Canada.
D. Brazdžionis, Los Angeles, Calif.
Juozas Briedis, West Bloomfield, Mich.
R. A. Bužėnas, Los Angeles, CA.
Inž. V. Čekanauskas, Garbės konsulas, Los Angeles, CA.
H. Bruszauskas, Vokietija.
Dr. A. L. Čepulis, Willoughby, OH.
John Čiurlionis, PA.
Rev. V. Dabušis, N. J.
Dr. A. M. Devenis, Long Beach, CA.
A. Devenis, Santa Monica, CA.
Vysk. A. Deksnys, Vokietija.
A. Dičius, Santa Monica, CA.
Alg. Didžiulis, Bogota, Colombia.
Vincas Dovydaitis, San Clemente, CA.
J. Dženkaitis, Glendale, CA.
Alg. Dudaravičius, Edmonton, Canada.
Bronė Gajauskienė, Santa Monica, CA.
Inž. Br. Galinis, Norwell, MA.
Paul Gylis, Olympia, Wash.
E. ir L. Jarašiūnai, Santa Monica, CA.
Z. Jokubaiš, Rosanna, Vic., Australia.
E. Jonušas, Omaha, Nebr.
Msgr. F. M. Juras, Putnam, Conn.
Inž. J. Jurkūnas, Chicago, IL.
P. Karosas, New Britain, CT.
Kazys Karuža, Los Angeles, CA.
Dr. Šarūnas Karuža, Los Angeles, CA.
St. Keteriauskas, Los Angeles, Calif.
Mrs. Isab Kirk, San Leandro, Calif.
M. Kirkilas, Chicago, Ill.
Dr. P. Kisieliū, Cicero, IL.
Dr. Alf. Kontvis, CA, R. K.
Dr. A. Krišukėnas, Milton, MA.
E. Kronas, Canada.
Msgr. J. Kučingis, Los Angeles, Calif.
S. ir J. Kvečas, Santa Monica, Calif.
J. L. Levickas, Chicago, IL.
M. M. Lietuvnikas, Orlando, FL.
J. Lukas, Orange, CT.
Dr. J. Mališka, Que., Canada.
F. Masaitis, La Mirada, CA.

A. ir L. Mažeikos, Marina del Rey, CA.
G. Mažulienė, Santa Monica, CA.
W. Maker, Burbank, CA.
W. Markalonis, Reynoldville, Pa.
Msgr. L. Mendelis, Baltimore, Md.
E. Mickeliūnas, Richmond Hill, N. Y.
W. M. Maskell Ins. Agency Ltd, Toronto, Ont.
Al. Mogenis, Quincy, IL.
Rev. S. Morkūnas, Sioux City, Iowa.
A. Musteikis, Fallon, NE.
A. L. Namikas, Glendora, CA.
Rev. A. Olšauskas, Los Angeles, CA.
Kun. Th. Palis, Pittsburgh, CA.
Rev. V. Pavalkis, Milpitas, CA.
Vladas Pažiūra, Anaheim, CA.
F. Petrauskas, Syracuse, N. Y.
Inž. J. Petronis, Los Angeles, CA.
A. Pračiūnas, San Pedro, CA.
Jonas Putna, Cardiff, England.
Rev. A. Račkauskas, Brooklyn, N. Y.
Inž. Juozas Rasys, Cambridge, MA.
Rev. Dr. P. Ragažinskas, Sentral, N. M.
Kun. V. Radvina Clover Valley, Calif.
Gregor Radvenis, Los Angeles, Calif.
V. Raulinaitis, Santa Monica, Calif.
K. R. Razauskas, Dearborn Heights, MI.
A. L. Repšys, N. Y.
J. V. Roland, San Francisco, CA.
Rev. A. Sabas, Ont., Canada.
Kun. Paul Sabulis, Waterbury, Conn.
Petras Sakas, Los Angeles, CA.
J. B. Sabal, Cleveland, Ohio.
Apol. Sajus, Santa Monica, CA.
Wm. R. Savage, Reno Nevada.
E. ir J. Sinkiai, Santa Monica, CA.
Rev. Dr. Skilandžiūnas, Canada.
Dr. Paul Švarcas, Mascoutah, Illinois.
Rev. E. Statkus, Grand Rapids, Mich.
Inž. J. Talandis, Olympia Fields, Illinois.
"Talka", Hamiltono liet. koop., Canada.
V. Tamošiūnas Detroit, MI.
J. Tamas, Gardena, CA.
Dr. V. B. Sky, Palos Verdes, Calif.
M. Šarauskas, Winn., Canada.
Juozas Truškauskas, Los Angeles, Calif.
Dr. O. Vaitas, Bloomfield Hills, Mich.
S. P. Vaičaitis, PA.

V. Urbaitis, Mayfield Hts., Ohio.
A. Vakselis, Richmond Hills, New York.
Vytautas Vidugiris, Palos Verdes, Calif.
Juozas Vitėnas, Washington, DC.
A. Youtz, Munhall, PA.
Dr. P. Žemaitis, Conton, MI.

AUKOS LD PAREMTI

Po \$20 — Mrs. Isab Kirk, Rev. M. Čyvas.
Po \$20 — L. Baltrėnas.
Po \$15 — M. I. Namikas, MD \$14 — A. Firavičius.
Po \$10 — Dr. K. Bobelis, A. Stankus, J. Dženkaitis.
\$7 — K. Aukštkalnis, W. R. Savage, J. Agurkis.
\$7 — S. Dabkus.
Po \$5 — E. Stirbys, M. Mėlie-nė, A. Rugys, Ir. Jasys, Rev. A. Račkauskas, V. Beleckas.
\$4 — Rev. J. Krivickas.
\$3 — A. Trečiokas.
Po \$2 — L. Bajorūnas, E. W. Baranauskas, F. Collins, Msgr. V. Mincevičius, V. Mažeika, V. Rudinskas, E. Juciūtė.

Labai ačiū visiems parėmu-siems LD žurnalo leidimą. Mūsų lietuviška spauda laikosi tik skai-tytojų dosnia širdimi ir parama.
A. Skirius, leidėjas

NAUJOS KNYGOS

"Po Ultimatumo"—Juozo Kra-likausko. Išleido Liet. knygos klu-bas, Chicagoje. 18 pusl. Kaina \$6.
—o—
"Jūrų Keliais"—Jūrų kapitono atsiminimai—Br. Krestopaitis. Kie-tais viršeliais, iliustruotas. 240 pus. Kaina \$10.
—o—
"Spaudos Baruose," žurnalisto Juozo Kapačinsko atsiminimai. Iš-leido Chicagos Liet. Literatūros Draugija. 216 pusl. Kietais virše-liais. Kaina nepažymėta.
—o—
Lietuvos Steigiamasis Seimas — V. Daugirdaitė-Sruogenė. Išleido Tautos Fondas, New Yorke. 262 pusl. Kaina \$6.
—o—
"Opposition to Soviet Rule in Lithuania 1945-1980." Dr. Tho-mas Remeikis. Išleido "Institute of Lithuanian Studies Press". 680 pusl., kietais viršeliais. Kaina \$15.

ALBINO MARKEVIČIAUS

apdraudos, namų pardavimo ir visos įstaigos nuo spalio mėnesio pradžios persikelia į naujas, di-desnes patalpas

2802 Santa Monica Blvd.,
Santa Monica, CA 90404
Telefonas 828-7525

M & R Americana Ins. Service
telef. 453-1735. Adresas 2802
Santa Monica Blvd., S. M.

Rūtos, Inc. Bend. ir Kalifor-nijos Liet. Kred'io Sąjungos adr. yra 2802 Santa Monica Blvd., Santa Monica, CA 90404, telef. 828-7525.

ALBINAS KURKULIS

"Stock" Brokeris ir vice prezidentas
Rodman & Renshaw, Inc.

Member New York Stock Exchange
and Other Principal Exchanges

209 S La Salle St., Chicago, Ill. 60604

(312) 332-0560

Skambinti "Collect" is bet kur JAV

"LIETUVIAI AMERIKOS VAKARUOSE!"

Siūskite metinę prenumeratą \$5.00

Užsakykite LAV savo giminėms bei drau-gams, gyvenantiems rytinėse ir vidurio Amerikos valstybėse, tegu susipažįsta su mūsų veikla ir gyvenimu.

4364 Sunset Blvd., Hollywood, CA 90029
Galima LAV užsisakyti ir patelefonuojant
NO 4-2919

TAUPYKITE DABAR

Pas mus ne visai tarnautojai yra lietuviai, bet kiekviename skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

Savings insured up to
\$40,000.00 by F.S.L.I.C.

Drive in facilities.

ST. ANTHONY

SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero, Illinois 60650

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS
sekretorius

(312) 656-6330 ir 242-4395

LIETUVIŲ DIENŲ

Žurnalo ir knygų

PLATINTOJAI

J. A. V-se

Brooklyn, N.Y. — "Darbininko" adm-ja.

So. Boston, Mass.—S. Minkus

Chicago, Illinois—Balys Brazdžionis

'Gifts International,' 'Parama,'
'Marginiai.'

Cleveland, Ohio—J. Zilionis

Detroit, Mich.—St. Anthony's Parish
Library

Los Angeles, Cal.—V. Prižgintas

Putnam, Conn.—Immaculate Conception
Convent

Rochester, N.Y.—A. Sabalis

Waterbury, Conn.—"Spauda"

Woodhaven, N.Y.—"Romuva"

ANGLIJOJE

Bradford, Yorks—Kun. J. Kuzmickis

AUSTRALIJOJE

Adelaide, Edwardstown—A. Kubilius

Melbourne-St. Kilda—F. Sodaitis

Sydney—Kun. P. Butkus

Glen Osmond, S.A.—E. Reisonienė

Mirren, SA.—J. Rupinskas

KANADOJE

London, Ont.—A. Puteris

Toronto, Ont.—V. Aušroras, A. Kuolas,
St. Prapas

Montreal, Que.—P. Rudinskas (Parish
Library)

AMERIKOS BALSAS

(VOICE OF AMERICA)

Kasdien po pusvalandį Vašingtono laiku
11:00 am. ir 1:00 p.m., vasaros laiku
(arba 10:00 am. ir 12:00 noon žiemos
laiku), 20, 25, 30 ir 50 metrų trumpo-
siomis bangomis.

ICA—VOICE OF AMERICA

Lithuanian Service

Washington, D.C. 20547

THE BATTLE OF GRUNWALD.

Liberal English translation with
prologue & epilogue by J. J. Biels-
kis. From the adapted Lithuanian
version of the original in Russian
by Ivan K. Sokolnikov. An Histo-
rical novel of the Battle in 1410
with the Teutonic Knights. 160 p.p.
and XXXI footnotes. Los Angeles,
1963.

Price: \$3.00

"Lietuvių Dienos"

4364 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis"

LOS ANGELES, CALIF.

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ RADIJAS
LITHUANIAN MELODIES

Stotis KTYM, banga 1460 AM
Šeštadieniais 12:30-1:00 p.p.

Išlaiko L. Radijo Klubas

Programų koordinatorius Vladas Gylis

3329½ Atwater Avenue
Los Angeles, CA 90039
Tel. (213)662-6906

BALTIMORE, MD.

"RADIO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D.C.
Sekmadieniais 10-11 val. ryto
per AM radijo stotį WITH—123

Programos vedėjai: Albertas Juškus
4515 Wilmslow Rd., Baltimore, Md. 21210
Tel.: 366-4515

Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.
Baltimore, Md. 21227 Tel.: 242-1779

SO. BOSTON, MASS.

Lietuvių Radijo valanda
LAISVĖS VARPAS

Sekmadieniais
11:30-12:00 val. 1430 AM iš WWEL
12:10-1:00 val. 1460 AM iš WBET

Petras Viščinis, vedėjas

173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402
Telefonas: 586-7209

LIETUVIŲ RADIOJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. radijo programa Naujojoje
Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m.
vedama Stepono ir Valentino Minkų
girdima sekmadieniais 1 val.-1 val. 30 m.
Boston, Mass.—WLYN-1360

Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzi-
ka, dainos ir Magdutės pasaka

502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127
Telefonas: 268-0489

CHICAGO, ILL.

Sophie Barcus Raidijo Šeima

7 Programos savaitėje

Monday through Friday 4:00-4:30 p.m.

Saturday & Sunday 8:30-9:30 a.m.

Visos programos is WOPA 1490 kc AM

Programos vedėja Aldona Daukus-Barcus

Transliuojama iš nuosavos studijos

WOPA, 1490 AM banga

7159 S. Maplewood, Chicago, Ill. 60629

Tel.: HEmlock 4-2413

LIETUVOS AIDAI

Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio
8:30 val. vakaro

Visos laidos iš tos pačios stoties
WCEV 1450 AM banga

Veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ

2646 W. 71st St., Chicago, Ill. 60629

Phone 778-5374

ST. PETERSBURG, FLA.

"Lietuvos Aidų" programa

kas šeštadienį 12:30 p.p.

1110 AM banga, WTIS stotis

Veda Kazė Brazdžionytė

Rašyti: 2646 W. 71 St., Chicago, Ill. 60629

Telefonas 312-778-5374

Atstovas St. Peterburge—K. Kleiva

Telef.: 360-1479

CLEVELAND, OHIO

LIETUVIŲ RADIOJO PROGRAMA
TĖVYNĖS GARSAI

Isteigta 1949

Girdimi sekmadieniais 8-9 val. ryto
WZZP, FM 106.5 mc

Vedėjas—Juozas Stempužis

4249 Lambert Rd., Cleveland, Ohio 44121
Telefonas (216) 382-9268

DETROIT, MICH.

Lietuviškas Balsas-Lithuanian Voice

WCAR—1090 AM BANGA LIVONIA

Sekmadieniais 8:30 iki 9:00 val. ryto

Visais programos reikalais kreiptis:

KAZYS GOGELIS

13436 Garfield, Detroit, MI 48239

Telef. 535-6683

LIETUVIŠKŲ MELODIJŲ RADIOJO VALANDA

2056 CNB Bldg., Detroit, Mich. 48226

WMZK—AM banga 1400

nuo 7 iki 8 val. vakaro.

Programos ved. Algis Zapačkas,
4120 Yorba Linda Dr., Royal Oak,
MI 48072. Tel. 549-1982. Albertas
Misiūnas, 2843 Woodmere, Detroit,
MI 48209, tel. 841-3026.

HARTFORD, CONN.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut vlst. liet. kultūrinė valandėlė

WRYM—840 AM

Kiekv. sekmadienį 4:30-5:30 val. p.p.

Programos vedėjas A Dragūnevičius

Pranešėjai:

Zita Dapkienė, Alfonsas Dzikas ir

Lionginas Kapeckas

273 Victoria Rd, Hartford, CT 06114

Telefonas: CH 9-4502

NEW YORK - NEW JERSEY

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ" radijo valanda

girdima kas šešt. iš WEVD stoties

New Yorke, nuo 8-9 v.v., 97.9 FM banga

kas treč. nuo 6:05 iki 7:00 val. vak.
iš Seton Hall Universiteto stoties

89.5 FM — WSOU

Direktorius—Dr. Jokubas J. Stukas

234 Sunlit Dr., Watchung, N.J. 07060

Tel. (201) 753-5636

"LAISVĖS ŽIBURYS"

Girdima kiekviena sekmadienį nuo 9 iki
10 v. ryto iš WHBI stoties 105.9 FM banga

ROMAS KEZYS

217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364

Telefonas: (212) 229-9134

PITTSBURGH, PA.

The First Lithuanian Radio Program in

Pittsburgh, Pennsylvania

Pittsburgh, PA — WPIT-730 kc.

sekmadieniais 12:30-1:00 p.m.

Programos vedėjai:

Povilas ir Gertruda Dargiai

Visais reikalais kreiptis:

2040 Spring Hill Rd., Pittsburgh, PA 15243

HOT SPRINGS, ARK.

LIETUVIŠKA RADIOJO PROGRAMA

"LEISKIT Į TĖVYNĘ"

Lithuanian Broadcasting SPA

Kiekvieną rėnesio antrą, trečią ir ketvirtą
sekmadienį nuo 9:30 iki 10:00 ryto
iš radijo stoties KGUS—FM 97.5 banga

Programos vedėja Salomėja Smaišienė

204 Hilltop Dr., Hot Springs, Ark. 71901

Telefonas (501) 321-9641

ROCHESTER, N.Y.

DAINOS AIDAS

Sekmadieniais 9:00 iki 9:30 val. iš ryto
Stotis: WXXI-FM 91.5 mc

Išlaiko Lietuvių Radijo Klubas

Klubo valdyba: Al Gečas, pirm., R. Kirš-

teinas, vicepirm., J. Krokutė, sek., R. Ru-

lūnaitė, išd., L. Laukaitienė, narė.

320 Durnan St., Rochester, N.Y. 14621

WATERBURY, CONN.

Lietuvių Bendruomenės Balsas

Sekmadieniais 8-9 val. vak.

Ved. Viktoras Vaitkus

10 John St., Waterbury, Ct. 06708

Tel. 756-5173 — 754-8780

MONTREAL, CANADA

LIETUVIŠKAS PUSVALANDIS

Kiekvieną tračiadienį nuo 11 val. v.

CFMB stotis—Banga 1410

Programos vedėjas L. Stankevičius

1053 Cr. Albanel, Duvernay, P. Q. Canada

Telefonas: 669-8834

TORONTO, ONT., CANADA

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI

Sekmadieniais 1:30-2:00 po pietų

Visos programos transliuojamos iš

Toronto stoties CHIN, banga 101 FM.

Programos vedėjas Jonas R. Simanavičius

614 Tedwyn Dr.

Mississauga, Ont., Canada

L5A 1K2

Tel. (416) 275-3134

ROMA, ITALIA

ROMOS RADIJAS

Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min.
iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku

41.15 ir 50.34 metrų bangomis

Vedėjas Dr. J. Gailius

Circonvallazione NOMENTANA 162

VATIKANAS, ITALIA

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje

Sekmad. rytais 10:30-11:00 Lietuvos laiku
ir kiekv. vak. 20:15-20:30 Lietuvos laiku

Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų

Vedėjas: Kun. Dr. V. Kaziūnas

Adresos: Sezione Lituana, Stazione Radio

CITTA DEL VATICANO

Prašome atnaujinti

"Lietuvių Dienų" prenumeratą
1981 metams.

Prenumeratos kaina:

JAV — \$18.00.

Kanados doleriais — \$20.

Adresas:

Lietuvių Dienos

4364 Sunset Boulevard

Los Angeles, CA. 90029

SUNNY HILLS, FLORIDA, LIETUVIŲ KOLONIJOS PAGRINDINIS ĮĖJIMAS.